



Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

PREST OG BONDE

GJERDRUM-PRESTEN HANS ANDREAS HJORTS
OPPTEGNELSER 1714-1758

NORSK LOKALHISTORISK INSTITUTT

PREST OG BONDE

PREST OG BONDE

GJERDRUM-PRESTEN HANS ANDREAS HJORTS
OPPTEGNELSER 1714-1758

RED. ROLF FLADBY

UTGITT AV
NORSK LOKALHISTORISK INSTITUTT
TIL ROLF FLADBYS 70-ÅRS DAG 1. JULI 1988

OSLO 1988

Utgitt av
Norsk lokalhistorisk institutt
Folke Bernadottes vei 21
Riksarkivbygningen, Oslo
Postadresse: Postboks 38 Kringsjå,
0807 Oslo 8
Telefon: (02) 23 74 80

Denne publikasjonen er nummer 19 i serien
Skrifter fra Norsk lokalhistorisk institutt

Tekstbehandling: Hild Flakstad
Trykk: Riksarkivbygningens hustrykkeri
Papir: G-Print 115 g
Omslag: Efallin 130 g
Innbinding: Anders Ørenberg bokbinderi
Opplag: 1000

ISBN 82-90176-31-7

INNHOOLD

	Forord	side	7
I	Innledning	"	9
II	Om økonomi og gardsdrift	"	12
III	Dagboksnotater 1714–1758	"	23
IV	Andre notater	"	57
V	Selvbiografi	"	67
VI	Skriv- og Reyse-Calender paa det Aar 1715	"	81
VII	Notater i kalenderen	"	105
	Noter	"	108
	Register	"	114

FORORD

Rolf Fladby fyller 70 år 1. juli 1988. Denne publikasjonen er utgitt av Norsk lokalhistorisk institutt i anledning årsmøledagen. Som man vil se, dreier det seg ikke om et festskrift i vanlig forstand. Men det er flere ting som gjør Gjerdrum-presten Hans Andreas Hjorts dagboksopptegnelser vel egnet til å markere dagen.

Rolf Fladby er selv fra Gjerdrum på Romerike. Det var derfor naturlig at han straks fattet interesse for denne kilden da han ble oppmerksom på den omkring 1980. Gjennom foredrag sørget han også for at hans sambygdingar fikk del i det presten hadde å fortelle om forholdene i bygda i begynnelsen av 1700-årene.

Det må være riktig å si at man for tiden merker en økende interesse for dagbøker som historiske kilder. Ved NLI har det derfor dannet seg en overbevisning om at det ville være verdifullt å utgi Hans Andreas Hjorts opptegnelser, slik at flere kunne få del i denne usedvanlige kilden. Selv om den er blitt til på Gjerdrum, er det ingen tvil om at de opplysningar den gir om økonomiske, sosiale og kulturelle forhold i sin samtid vil ha interesse i langt vidare kretser.

Med denne utgivelsen ønsker derfor Norsk lokalhistorisk institutt å kombinere to gode formål: Vi vil gjøre en verdifull kilde tilgjengelig, samtidig som vi gjerne vil vise Rolf Fladby vår

oppriktige aktelse og faste vennskap på 70-årsdagen, og vi lar derfor publiseringen av Gjerdrum-prestens dagbok markere gjerdrumsokningen Rolf Fladbys jubileum.

Vi har ikke kunnet unngå å legge merke til at Rolf Fladby har hatt stor glede av å arbeide med disse opptegnelsene, og vi håper han tilgir oss at vi hele tiden har holdt skjult for ham at utgivelsen hadde en dobbelt hensikt.

Vi takker ham for et mangeårig samarbeid og vennskap, og ønsker ham fortsatt arbeidsglede og forskernysgjerrighet.

Kringsjå 1. juli 1988.

For medarbeiderne ved NLI
Harald Winge

I. INNLEDNING

Hans Andreas Hjort var født på Moss 4.12.1682. Han kom som sokneprest til Gjerdrum høsten 1713 og overtok da Prestegarden som ligger tett ved Gjerdrum hovedkirke. Her ble han boende til sin død i november 1758. Han ble begravet 21.11. dette året, 45 år etter at han kom til bygda.

Høsten 1714 må Hjort ha skaffet seg en "Skriv- og Reyse-Calender" for året 1715. Denne kalenderen eller almanakken inneholdt foruten den trykte teksten rikelig med blanke sider hvor presten straks begynte å gjøre sine notater. Vi finner hans vita hvor han beretter om sitt liv fram til 1714. Videre har han gjort dagboks-notater fra 1716 til sin død. På de trykte sidene i almanakken har han også gjort diverse notater.

Hjorts notater forteller blant mye annet om en prests utviklingshistorie fram til han fikk et embete og om hans miljø i denne tid. Seinere får vi følge presten gjennom hele hans embetstid, og får opplysninger om avkastningen av prestegarden og om inntekter ellers av embetet. Han gir innblikk i gardsdrift tidlig på 1700-tallet, og beretter om arbeidsåret, om regler som skulle følges både når det gjaldt jordbruk og husdyrhold, og om skikk og bruk ellers. Vi får høre om at bønder og husmenn, menn og kvinner måtte delta i onne-arbeidet på prestegarden, og om at allmuen måtte levere sauer til presten. Men hans menighet ser vi ellers dessverre lite til, bortsett fra at han navngir og karakteriserer et par av

sine fiender. Derimot røper han litt om opplæring av barn og unge i embetsstanden og glimtvis også i bondestanden. Over alt i sine notater fletter han inn bønner, ofte på latin og ofte på rim.

Hjorts datter Anne Malene ble gift med Peder Nyrop som først var prest i Norderhov og seinere i Eiker. Hjorts "Skriv- og Reyse Calender" ble nok tatt vare på av dem og er vel gått i arv blant etterkommerne, trolig gjennom deres sønn Christoffer Nyrop som ble prest på Sjælland og Falster, og til slutt er den da havnet i Landsarkivet for Sjælland, hvor den oppbevares nå.

(Under Personalia: Hans Andreas Hjort).

(Slektstavle over familien Nyrop, se C. Nyrop, Slægten Nyrop. Kbh. 1881). Det er universitetslektor, mag.art. Knud Prange, København, som har gjort utgiveren oppmerksom på dette sjeldne aktstykke som Norsk lokalhistorisk institutt har sikret seg kopi av.

Instituttet har funnet at Hjorts notater som ble påbegynt for snart 275 år siden, inneholder så mye av generell interesse at de bør bli tilgjengelige.

Hjorts notater er skrevet ned der hvor han til enhver tid fant ledig plass i sin "Skriv- og Reyse-Calender". Det har derfor vært nødvendig å ordne notatene, og vi har valgt å gjøre det slik innholdslista viser. Selve almanakken er også gjengitt, fordi det fins håndskrevne notater her samtidig som en almanakk fra 1715 i seg selv er en sjeldenhet. Av de trykte opplysningene i almanakken ellers er bare en del tatt med. Den første håndskrevne siden med delvis latinsk tekst, er defekt og derfor ikke tatt med.

Det originale aktstykket i Landsarkivet for Sjøland er ikke paginert, men i NLI's kopi er det satt inn sidetall, og det henvises til disse sidetallene i margin i den gjengivelsen som legges fram her. I selve teksten har vi føyd til notetall i parentes, og disse viser til noteparatet hvor det gis kommentarer og forklaring av mindre kjente begrep og dessuten oversettelse av notater på latin. Det er foretatt normalisering av store og små bokstaver. Der hvor forkortelser er oppløst, er tilføyde bokstaver gjerne understreket. Forkortelsen ao er gjengitt som "anno" og d. foran datoen som "den" uten markering av forkortelsen. Bokstaven m med strek over er gjengitt som mm uten markering. Bokstaven i foran vokal (giøre) er gjengitt med j.

Opplysninger om presten, Prestegarden og kirkene fins i Gjerdrum bygdebok, bd. I (1961) og III (1982) av Birger Kirkeby. Vi viser også til: Rolf Fladby, Steinar Imsen, Harald Winge: Norsk historisk leksikon (NHL) (2. utg. 1981).

Vi takker førstearkivar Ferdinand L. Næshagen for verdifull bistand med tolking av notater på latin.

II. OM ØKONOMI OG GARDSDRIFT

- (6) Observationer ved Oeconomien og Gaarde-brug fra Anno 1714.

Udi disse vinter-maaneder (1) drivis dicht paa tærskningen, saasom kornet udi frost lader sig best aftærskke. Imidlertid føris og høet paa beste føre efter haanden hiem fra laderne i engene, og om timmer fra skoven skal hiem føris, da paa første føre, førend sneen bliver for dyb.

Anno 1715 den 6. feb. stod jeg fadder til soren-skriveren Rørings pigebarn kaldt Hermanna Catharina.

Om vinteren fra mand for alvor begynder at tærskke til ud paa vaaren stræber mand med at gjøre malt, thi det gaar iche saa vel for sig om sommeren. 5 tønder korn af gangen kand her bærís i støb, og naar det da bliver ret passet og tilseet med støb og blødning, som kand vare 3 á 4 dags tid, paa karmen, hvor det nedleggis og vendis til det er vel groet, som kand tage sin 8 dags tid, og saa paa kjøl^{en} (2) og tøre det en dags tid eller mere, før det bliver vel kalt, saa faar mand og overmaal 1 á 2 qvarter eller mere, som det er godt til. Mand maa og mage det saa at 15 tn. er altid af gangen i gjerning, 5 tn. i støb, 5 paa karmen og 5 paa kjøl^{en}, at saa snart det ene kommer af, det andre da bærís paa.

- (9) Síst i martij eller mod paaske seer mand gjerne at faa den heste-møg, som er samlet siden forrige

aars møg blev udført, paa ageren udkjørt, hvor der feyler, og det efter haanden som den bliver vel brendt, thi den anden slags møg bliver gjerne, saa meget der kand samlis om vinteren, liggende tillige sommeren over til neste aar, da den dis bedre fædmer jorden.

Ved disse tider eller hen i fasten er det best at optage huderne og skind af barchen, hvorpaa de hengis hen under tag at frys is tøre, førend de indtagis og forvaris.

- (10) I denne maanet (3) maa tæchis paa plow, harve og alt sligt redskap, som skal brugis til vaaren, at reparere, og eftersee, hvad der fattis, om sædler, tømmer, skaagler og saadant er i stand og færdigt til det behøvis, som drengerne om aften ved disse tider bør have for sig, ligesom de ellers om vinteraftener bør altid at færdige og forbedre ald gaardens redskab, som høeslæder, ved-slæder, drag, river, spader, hacher, koster, etc.

Den 14. april, som ellers kaldis Tiburtius, holdis for første sommerdag.

Den 17. april 1715 begynte de at pløye de skarp-este lier, og fich paa 14 dage afpløyet baade hjemme og paa Svendsrud (4). Præstegaarden blev tilsaaed med 19 tn. havre, 7 tn. blandkorn, 7 1/2 tn. bygg, 2 qarter erter, foruden hvede, ruug, hamp, liin. Hvede og erter saais tilig, liin og hamp sist. Ald hveden som skal saais, maa først tørris paa kjølnen med sakte ild en 1 1/2 time, saa kommer iche kuulax iblant den, eller og den sættis i blød med kalch og salt, og tillige dermed kastis i jorden, hindrer og brandax (5). I pløyningen og sæden faar folchene mellem-mad,

hver en halv kage (6) og øll til, men anden tid paa aaret iche her. Nu skal og braatter tilsaais og hachis, hvor korn eller kapsæd saais, sc. ruug og korn (7) sammen.

- (13) Den 2. maji 1718 begynte de at pløie og fich afpløiet den 16. maji. Præstegaarden tilsaæd med 6 tn. byg, 6 tn. blandkorn, 17 tn. havre, foruden hvede, erter, liin, hamp. Forrige aar med 32 tn. 2 quarter, foruten hvede, erter etc. Svendsrud med 1 tn. blandkorn, 2 tn. havre.

NB: Efter ploven og sæden seeis strax til gjerderne om jorder, enger og haver at de er i god stand. Engerne rensis, favneveed' huggis, eller anden veed, da skal braateland ryddis, baade i fjeldet (8) og hjemme, af hvilchen rødning udkastis ald veed, efningsstrær (9), det som er tjentligt til stør og skie, resten samlis vel i store dynger, og ligger til neste vaar, da det brendis vel rent op. Naar mand vil tvinge skoven af engen, da holdis det og best udi legsommer (10) at rydde, da stubben disbedre tørris, hvilchen neste aar igjen paa ny skrellis og afslindris indtil det smaa udsprung med gresset kand needfældis, saa udgaar skoven.

Rødningen besaais med ruug, eller andet korn, eller næpefrø om jorden dertil tjener, saasom hvor oreskov er, men næper tager lang tid bort af aaret for havnen, om det er i eng. Mand saar og kop-sæd (11), ruug og korn sammen, da kornet første aar og ruug neste aar høstis.

NB: Svinene, som forderver eng- og korneland, maa baade vaar og høst tit ringis og det med 2, 3, 4 ringer i næsen som de ere store og skadelige til. Nu maa og husene tilseeis paa tager og vegge, om

noget feyler, eller at der skal byggis nyt for gammelt (som jeg før maatte lærdt). Da maa og muremesterarbeide gjøris, hvorfor jeg stedse har betalt dem fra Christiania 2 ort 8 sk. daglig foruden mit øll og mad, og jeg selv holde folch dertil.

- (14) NB: Timmermænd har jeg i det ringeste givet 12 sk. daglig, foruden 3 gange mad, 4 gange øll, iblant og 1 glas brendeviin, til slutning og god afsked en drichepenge, dog gjøris nogen forskjel paa mesteren for dem i dagløn. Ellers er for en arbeidsmand at leye dagløn 8 sk. ordinair at regne fra april eller paaske til imod mortensdag, derfra siden 6 sk. daglig til hen i fasten, og det i hvad arbeide og gaardsbrug der skal udrettis.

NB: Hopperné bedechis helst paa nyet eller imod fuld maane.

Qveget denne tid maa til sæter i fjeldet, de smaa kalve med 2de kjør bliver hjemme, hvor de 3 á 4 uger bliver, som der er gres til. Naar qveget da hjemkommer til haven, da føris det om natten i qvie, som reysis paa træet, hvor det gøder jorden 3 á 4 nætter, og saa fløttis lengre, alt paa den jord som iche skal høstpløjis.

Den 28. jun. dette aar brænde braatter til næper og ruug. Næper saais strax helst i regnveyr og krachis iche for dybt i jorden, kneppis de iche til den gamle Laurentii (12), da saais ruug isteden.

Den 25. juni bespised ved Guds bord. Gud lade dette vor frelseris helligste legome oc blod størche mig i troen, læge mig mod synden, trøste

mig i døden, frelse mig dommens dag! O Jesus, lad os som her i naadens rige spisis og skienkis med dit legome og blod en gang i ærens rige komme til bords med Abraham, Isaac og Jacob og da mættis ævindelig med dit ansiktis høgtidelige beskuelse!!!

NB: Ruug saais gierne tynd, thi den boles seg. Best at saae den først i hundedagene eller 2 dager før. I michelmisse (13) nee da saais tycht.

- (17) I denne maaned (14) begyndis at tænce paa slotten og hvad dertil behøvis.

Den 15 jului mandag i dette aar blev Leerengen afslagen ved 25 karle, efterbreed ved 17 qvindfolch (et qvindfolch kand brede efter 3 karle, uden gresset er forsterch), hvilke folch er af gaardmænd og huusmænd, fra Smedstad, Gieri, Tveet, Vang etc. ud til Kierstad (15) og paa den side. Faar om aftenen imod 1 tn. øll. 4 dage derefter indførtis høet. Laderne bleve fylte med 50 læss, resten hjemkjørt. De samme folch som slaar, skal hjelpe at høste.

NB: Høesletten maa tit opsettis for karven, at den kand blive først moen, og afskjeris.

NB: Imidlertid efter haanden slaar vore egne folch jorderne, et jorde kand afslaais ved 4 karle, paa et par dage, når de bliver ved.

Den 22 jului første hundedag blev Svendsruud eng afslagen ved 42 karle, efterbreed ved 19 qvindfolch, og karven saml(e)t ved 4re (best, naar den kand samlis forud); det var avgjort fra klochen 9 formiddag til 9 om aftenen. De faar til eftermiddag 1 anchor, qvindfolch 1/2, aftenen 1 tn.

øll med behørig mad. Dertil bedis Synderbøyden (16).

Den 25. juli blev folch samlet til at indhøste tillige med hester og slæder, som stod paa 3 dage, da laderne bleve fylte, den store lade 115 læss, den mindre med 66, tilsammen 181 læss. Saa vi dette, som udi alt saae Guds velsignelse, hand som een velsignet Gud skee tach og ære ævindelig.

NB: Dette observeris efter gammel mærche, at begyndelsen og enden af hundredagene ere iche gjerne hinanden lige. Gaar de ind med tørch, da gaar de ud med regn, og saa tvert imod.

NB: Naar karven er tør, samlis og indfør is paa loven, hvor den saa snart som mueligt aftærskis, saa loven kand være rødelig for kornet.

NB: I mellemstunder samlis høet af jorderne udi fægulvet.

- (18) Den 12. aug. i dette aar blev Kropengen afslagen ved 15 karle, efterbred ved 8 qvindfolch, som havis fra Vestby, Schie, Gisti, Aamodt, Hellum, Trolsnæs, Rudstan, Egeberg, Fossum etc. (17). Faar til dovning imod 1 tn. øll med mad. Deraf blev indført høet til hæste-gulvet 60 læss.

NB: Folchene maa iche legge sig om natten paa heste-høet, men pa loven ved fægulvet kand de Jegge nogle læss til deris leye, naar de som (de) pleyer, vil ligge i høet.

NB: Mand kand vel slaae høe i regnveyr, men det er iche godt at skjere korn eller drage det paa stør i regnveyr, thi naar det kommer raadt sam men, tørris det seent.

NB: Er der saa megen tid imellem høet og kornet, da brydis et par dage løv af asch, silje og birch med oreløv til sovene, som staae 2 á 3 dage til det tørris, og siden indførís. Er da iche tid, da maa det siden gjøris, dog før høet gulner eller affalder.

NB: Laurentii dag indfalt i aar den 10. aug., og efter den dag vulgo kaldet Lasoch efter gammel stii (18) skal fæet førís til høsthavn i Leer-
engen, der bliver 2 á 3 uger, indtil kornet er indhøstet paa Svendsrud, hvor det siden kommer.

Nu, ja før denne tid maa havis i beredskab hvad der behøvis til korn-skaaren.

Den 8. aug. dette aar begyndte vi at lade afskjere bygjordet. Naar tid er, gaar strax 2 á 3 drenge med, som drager paa stør kornet som der afskjeris, for sikkerheds skyld; thi hvor reent korn, og godt veyr det er, da staaer gjerne kornet en 7 á 8 dage ude, og det som skal først i gulvet, 14 dagis tid. Skjere-hjelp af bøyden begynder gjerne fra Smedstad, Gjerri etc. efter tour-
en. Hver gaard skjær 1 maal, som en af vor egne folch tilmaaler med 1 stang, som skal være 8 al-
len lang, og saa meget over at den kand staa i jorden, saadanne 7 stænger i længden og 7 i bred-
en er et præstemaal (19).

- (21) NB: Naar kornet er draget paa stør, og har staaet sin tid, kand indførís tilig og sildig uden skade af duggen, som høet iche kand. Når derfor høe og korn skal indførís paa en tid, da tagis kornet om morgenen, og høet siden om dagene.

NB: Naar Svendsruud-korn skal skjærís, da samlis gjerne paa en dag saa mange folch, som mand synis

der er maal til, saasom mad og driche skal nedføris dem (2 folch er gjerne om et maal, eller skjær vel og en døktig dreng eller pige 1 maal om dagen). Hvad de iche kand skjere paa een dag, skal de skjere dagen efter. Kornet paa Svendsruud føris paa loven der er, indtil vinter-føre.

NB: Hvede, ruug og erter afskjeris altid sist, som det tager længer aar. Naar mand har ruug i fjeldet, da maa opsendis et par drenger, som tager victualier med sig, og ligesom braaten er stor til, tager hjælp af Vestbøyden, sc. Aamodt, Ruusddan, Trolsnæs, Egeberg, Gisti, Schie, Kockstad, Kulsrud etc., til at afskjere, hvilchet da bliver udqvited for deris skaar her ved gaarden. Fjeldruugen skal skjær is i tørveyr, thi saa snart den er skaaren, skal den der og stachis og staa til vinter-føret.

NB: Hvede, ruug og erter skal og, saa snart mueligt, aftærskis, og derfor, naar det indføris, leggis frit og først for haanden.

Den 24. sept. dette aar blev saa (Gud ske ære) vor hele indhøstning fuldenddet.

Anno 1718 gav Gud saa god høst og længe tør veyr og soelskin, at vi iche drog et baand paa stør, som iche i lang tid kunde mindis saa tør en høst, da vi og inden michelsdag havde indhøstet.

- (22) NB: Efter indhøstningen tæchis paa at aftærsk første dyngselen, som er samlet ved kornets indførsel paa loven, dernest andet som ruug, hvede, erter etc. at faae fra haanden, med liinet og hampen.

Den 4. oct. dette aar begyndte vi at høstpløie, dog bier mand dermed i det længste, at jorden iche skal sie for meget sammen igjen. Om høsten pløiis noget dybere end om vaaren, thi den jord forbedris med gjødning paa.

NB: Nu maa gjerderne tilseis, og særdelis det jorde som skal neste aar være træt, maa vel omgjerdis, at det kand til vaaren staa færdig for svin og smaa creatur at slippe.

Imidlertid, som veyrliget er, begyndis og ret tærskningen, at de kand have halm 1 maanets tid forud, før qveget stadig indsættis.

Den 21. oct. togis hesterne med hoper og føll paa stalden, ellers naar Gud giver noget godt høe-aar, er best at indsette dem natten til den gamle michelsdag, da de holder for skadeligt den nat at lade dem ude; siden kand de efter veyrliget gaa ude og inde, som det synis. Men naar de for alvor indsettis, da kand givis hver hest enten 3 gange en god deel tjere med svogel paa tungen, hvorpaa hand staar uden vand til middag, eller slaar nogle eg sammen og deraf helde en skee fuld i næsen. Derefter tørre 1 tn. havre og give ha(m) engang eller mere støt svogel iblant havren som gjøris fugtig, at det henger ved, det renser ham fra vand og sygdom (20).

NB: Hesterne have best af den havre og korn de faar før juul om de end siden intet fich, til juul skal best foeris.

NB: Det andet qveg gaar ude om dagen, udi ondt veyr inde om natten, indtil frost og snee driver det slet ind. Gud lade mine creature trivis og bevaris!

NB: 3tio. En hest naar ret foeris, uden at spille, har noch af et godt slæde-læss høe i 3 uger, og faar hand hachelse eller havre imellem, da i en maanet, saa mand kand regne til en hest at holde om vinteren 7 á 8 maaneder ungefær vil tilgaae 10 læss høe.

- (25) NB: Ved disse tider skal slaktis, hvilchet mand gjerne gjør først paa nyet, thi det befindis vist at kjødet er drøyere naar slaktis paa ny end paa nee, da det kryber sammen naar det skal kaagis eller stegis.

Anno 1718 den 28 octob. slaktede vi 4 støcher fæ, 20 sover og 3 bucher. Gud skeep tach!

NB: Xal. 50. 14. Sacrifica Deo gratiis agendis et solve supremo tua vota! Hoc vel alio die ad occasum solis (21).

Efter slaktet er, skal huder og skind forsynis ved tilberedning paa denne maade. Først skal man tage 1 quarter kalch eller mere som der er huder og skind til, og røre den udi vand til det bliver som en suppe, og saasnart huderne er av creaturene, skal mand strax legge dem i samme røre og lade dem ligge udi 3 ugers tid, tag dem saa af kalchrøren og schrab haarene af og leg dem udi elven en nats tid eller 2, for at rensis og skylis, saa er det noch, leg dem saa udi karret igjen, og bestrø dem vel med barch, og lad dem ligge udi 14 dage, sno og vend dem saa og lad dem ligge udi andre 14 dage, sno og vend dem endnu en gang, og lad dem atter ligge i 14 dage, det er 6 uger, saa kand overlæret være noch, men saalelæret kand vel ligge udi 12 uger og mere, dis tyche-re og sterchere bliver det.

Nu er det best udi bar frost at hugge timmer og lunde det, til føret bliver at hiemføres.

NB: Hestene paa stalden givis 3 a 4 tn. havre om vinteren ligesom de drivis til.

NB: Nu beredis slæder og spader til møgen at udføre, saa snart snee falder, hvilchet drengene med anden redskab gør om vinteraft(nerne).

- (26) NB: Saa snart føret bliver, da træskis i otten om morgenen med lys, og siden om dagen drivis paa møgen at udføre, veed fra fieldet at hiemkiøre, med timmer og andet, som bør giøris før eller strax efter juul og ny-aar.

Og saaledis omgaais hvert aar, hvortil Gud forleene naade og løche for Xsti schyld. Gud, vor Gud og himmelske fader, fra hvilchen ald hielp og velsignelse kommer, skee lov, tach, priis, ære og ophøyelse fra aarets indgang til dets udgang for saa stor og uforskyldt naade og bistance, fremgang og velsignelse, som hand hvert aar hidindtil har forleened, at vi arme mennesker hands guddommelige navn, med naade og kraft, aldrig noch kand paaskiønne og bekiende. Men lær os hellige fader, høylovede frelsermand, ved din gode aand saaledis at ihukomme dine velgierninger og med tro og tachnemmelighed at bruge dine gaver, at vi fremdeelis af din naadis riigdom maa nyde velsignelse og beskiermelse med sundhed, helbred, fred og rolighed til at fortære vort brød med til siels og livs, legoms og levnets velfært, ophold, glæde og størche, saa at vi dine fattige børn her i tiden og hisset i ævigheden vor Gud, den sande og ævige treenige Gud maa tache og prise, ære og dørche. Amen I: N: I: Amen. Anno 1718 den 4. Dec. Jesus Auxiliator Hu .. (22).

III. DAGBOKNOTATER 1716–1758

- (85) Anno 1716 in martio indfaldt svendsken her i Norge, og fih progress til Christiania, maatte dog efter Guds naadige forsyn efter 3 maaneders tid igjen udmarchere. Herrens hellige navn være ævindelig ophøyet, som frelste dette sogn og denne menighed fra fiendens vold, ald fiendtlig nærværelse, med skudet(?) hand gich os forbi til Hackedallen paa en halv miil nær.

Anno 1718 sist i november indfalt svendsken atter i Norge, med en armee paa 20 000 mand under commando af kongen selv og prinds von Hessen Cassel, og som disse her indtog grendserne syndenfjelds, saa gich hand med en anden armee nordenfjelds og kom lige for Trundhjem, men Gud frelste os af denne nød, endog hand laae i Ness sogn og ved Blacker sund 2 miil fra os, paa hvilken tiid hand bestormede Fridrichshalds fæstning, hvor kong Carl den 12te i Sverrig med en musqvetskugle fra fæstningen blev skudt igjennem hovedet og døde, som skeede samme aar den 10. dec. løverdags aften Judithe-dag. Hvorved fiendens forsæt blev studset, og maatte igjen forlade os. Lov, ære og tach skee Gud allene og ingen anden. Lovet være Herren for sit glædelige budschab! Gud frels os fremdeelis og hjælp!!!

- (86) Anno 1719 den 7. jan. klochen 7 om aftenen, udi mit 37. aar, paa den 7de dag i ugen, sc. løverdag, blev min hustru - Gud skee tach og ære - forløst med en daatter, som blev igjen sin forløser ved daaben opofret den 15. jan. dom. 2do

post Epiphan. (23) – samme 4de aarsdag og datum som voris brøllups-dag stod paa – og blev kaldet in nom. Deo (24).

Margrethe Sophie

efter begge mødrene. Fadderne vare min moder, som bar hende, min hustruis moder og min søster, Anthoni Müller og Peder Leuch.

Gud, vor Gud, vær og vor sæds Gud! og lad denne daatter, saa lenge hun maa leve i verden, tiltage og fremvoxe udi dydelighed og elskelighed for Gud og mennesker, og udi Jesu tro blive Guds arving og Jesu medarving. Gud velsigne og bevare os og alt hvad Gud har givet og vil unde os! i Jesu alting formaaende navn!!!

Dette aar 1719 usedvanlig tør sommer, saa at fra plov blev lagt til høsten faldt icke regn, hvorover halvpart høe og korn afslog, der blev given for tn. havre 2 rd., et læss høe 4 rixd. Gud hjalp os dog vel igjennem. Den samme gode Gud som hidintil har hjulpet, hjælp fremdelis, i de følgende aar, til Guds ære og til vort gavn. Amen i Jesu navn amen!!!

- (87) Anno 1719 den 23. junii St.Hans aften kom vor allernaadigste konge F.4 til Christiania tillige med Hands Kongl. Høyhed kronprinds Christian, og som derefter blev gjort ald andslag og præparation til invasion paa Sverrig, hvortil og alle troupper baade de fremmede og landets nationale bleve samlede, saa være den aller høyiste Gud selv deris formand og kongens størche, velsigne og løcheligh udføre alle raad og andslag til sit store navns ære, kongen og landet til en ønskelig og bestandig fred efter denne langvarig krigs besværlighet!

Den 7. julii derefter blev Nils Arctander tillige med flere candidatis in nomine S. Stæ. Trinitatis (25) til fældtpræster ordinerede. Gud staa dine tjenere trolig bi til sin hellige villje og sjenis opbyggelse til saliggjørelse at fremme.

Den 17. julii gich vor kongis armee over Svindsund ind i Sverrig, ald armeen, som meenis, be-
staar af 30000 mand. Derefter strax indtog vore
folch Strømstad, Odevold, og den 26. julii erob-
rede schoutb(ynacht) (26) Tordenschjold med 500
mand Marstrand by og fæstning. Hvorpa musco-
viterne indfalt i gamle Sverrig og der meget
ruinerede, men som vor konge resolverede strax
igjen godvillig at forlade sin post i Vigen,
maatte og muscoviterne retirere.

I november maanet blev vaabensstilstand imellem
Danmarch og Sverrig, som skulde holdis i 6 maane-
der. Gud selv slutte med freden! i Jesu navn.

- (88) Anno 1720 paafuldte den over 10 langvarige krigs-
aar forønskelige og efterlængelig fred imellem
Danmarch og Sverrig. Gud være lovet ved Jesum
Xstum! og bevare os herefter udi fred!

Dette glædelige fredsbud blev beordret i disse
riger at skulle publiceris, og ved en tachsigel-
sisfest celebreris Friderichs-dag den 14. nov.
bemeldte aar, hvilchet her i provstiet formedelst
for sildig communication iche kunde skee førend
den 21. nov. 8te dager efter forrige. Fredspunct-
er forlenede Gud saa ønskelige at vor konge be-
holdt endell af Holstein, heel told i Sundet
baade af svenske og andre, for Marstrand, Stral-
sund, Stift Bremen, som bleve efter accord til-
bagegivne, 18 tønder guld (27).

Anno 1721 den 13. jan. mandag blev første gang, in nom. Dom. (28). holdet den i Norge aarlige paabudne tacheføst, Gud til ære for dette riges frelse.

I dette aars begyndelse faldt en overmaade stor snee, men 3 á 4 uger hen saa sterch en tõe at mange steds marcher og ager vare bare. Gud vend i naade all ting til vort beste.

Den 14. marti 1721 en fredag blev Povl Nilsen Colstrup sat i skole til at læse og skrive i Gammelby. Gud forlene dertil naade og løche.

- (89) Anno 1722. Dette aar begyndte med ustadig vey(r)-lig slud og tõe som holdt mest vinteren ud, hvorpaa og fuldte en meget vaad sommer, dog blev høsten paa det siste ønskelig. Gud skeep ære. I henseende til publicum (29), var dette et fatal aar. I dette aar bleve alle kirkerne her med deris tiender og landgods bortsoldte ved offentlig auctiion og falt i adskillige slags folchis hænder. Heenie kirche her kjøbte biskop Deichman for 400 rdr.

I dette aar gjordes anfang til den ny matricul over landet, hvorpaa Øvre Romeriget blev den første prøve. Gjerdrum prestegaard blev andgivet for 4 hester, 24 støcher fæ, 4 á 5 tønder blandkorn, 17 tønder havre til sæd, foruden Svendsrud eng, som andgavis i beste aar for 60 læs høe. Engen blev derefter sat for 3 fjerdinge, og præstegaarden for 2 skippund 1 fjerding. Gud i fremtiden tænche paa os til det beste. I henseende til privatum var dette aar, Gud være saa sandt lovet, for mig og mit huus et velsignet aar. Herr Nils blev dette aar præst paa Borge. I dette aar fich jeg for 2 hester 100 rdr. Dette aar fich jeg

for 20 tn. havre 80 rdr. Dette aar holdt jeg ved Guds naade for Ullensager baade concion. nupt. og funeb. (30), den første over præstens daatter, den anden over hans hustru. Den første gav mig (90) 50 rdr., den anden 40, tilsammen 90 rdr. Dette aar om høsten lod jeg og saa opbryde det ny støche land, paa sydsiden dammen i Østjordet, som tilforn gav neppe en læss høe, hvor jeg mener med Guds hjælp at faae den beste ager her er paa præstegaarden til 4 tønder havresæd, hvilchet støche jord jeg og lagde navn paa, at det herefter skal kaldis Hiorteland. Gud min trofaste Gud vær mig herefter, som hidindtil, naadig og forlene mig din velsignelse for Jesu Xsti din søns skyld!!!

Det aar 1723 var vel et aftagsaar paa korn og høe, formedelst kuld om vaaren og tør sommer paa fulde, dog blev høsten, lov skee Gud, ønskelig, og udgang med heste og fæe til Alle helgens dag. Men det var dog for mig og mit huus, ære være Gud, et velsignet aar, thi alle ting af creatur og fæe trivedis for os og formeredis særdelis. Derforuden gav Gud mig og dette aar en stor forbedring paa min foersov hos almuen, at i den sted jeg tilforn fich ichun 1 sov av hver fuldgaard af Gjerdrum eller Heenie, hvilket sogn det tilfaldt, ere vi nu ved Guds synderlige og naadige hjælp saa forligte og accorderede at hver (91) saa vel af en halv gaard som heel gaard skal herefter svare een sov, paa hvad deel af sognene det tilfalder, saa jeg i aar fich af Heenie sogn 44 skjønnne sover, de fleste voxne, af hvilke 6 bleve betalte med penger, 2 ort 16 s. hver støche. 3 mænd stod allene til rest den 31. oct., som dog vel siden indfinder sig. Guds store naade og faderlige forsyn som og herudi gav mig min begjering, vær af mig og mine ævig velsignet og

ihukkommet! Gud sørge for os sine børn fremdelis!

Dette aar indfaldt den 24. nov. paa en onsdag, da tiisdagen før var efter aarets gang nest for 1. advents søndag, og var saa samme dag just 10 aar siden jeg hid til dette sted kom. Gud være lov! for hver dag hidindtil, og hjelpe fremdelis, at hvad af menneskelig skrøbelighed her forsømt er, maa herefter dismere oprettis!

Bemelte aar 1723 fer. 2 Nat.Xsti den 26. dec. klochen 11 formiddag blev min hustru - Gud ske ære - forløst med voris anden daatter, som igjen blev sin forløser ved daaben opofret dom. post circumcis. (31) den 2. jan. 1724, og blev kaldet in nom. Dom.:

Anne Mallene

(92) efter min farmoder, og Raunsdorfs moder. Faderne vare: Min vær-moder, jomfru Olsdaater fra byen, herr Jonas Rist, svoger Raunsdorf, sorenskriver Røring. Gud vor Gud vær og vor sæds Gud, og lad denne daatter saa lenge hun skal leve i verden, tiltage og fremvoxe udi dydelighed og elskelighed for Gud og mennesker, og udi Jesu tro blive Guds arving og Jesu medarving. Gud velsigne og bevare os og alt hvad Gud har givet og vil unde os i Jesu alting formaaende navn!!!

Aar 1724 var skudaar og et forfølgelsis aar for mig, som det trætfulde og skadelige menneske Søren Ruud med sit huus efter Guds villie blev tilladt at stifte og opvæche imod mig u-værdige Herrens tjener, baade i henseende til mit embede og indkomst, endskjønt de hidindtil denne dag staar i alt til skamme. Gud være evig lovet baade for mod- og med - der lod mig fristis, dog icke over min formue, der gav mig icke til rov for mine fienders tænder! Gud gjøre fremdelis ende

derpaa, som jeg kand taale, at alt dette maa tjene mig til gode, og jeg dog maa glædis ved din retfærdighed, og prise dig gandske gladelig naar jeg frelsis. Amen.

- (93) Aar 1725 lod Gud mig ogsaa ved sin naadis hjælp imod mine fienders vold og vrede vel igjennemstride, da og Søren Ruud, som hovedmand til meget ondt at opveche imod mig, fich sin ende og døde samme aar om høsten, men efterlod sig dog en søn her i sit billed og forsæt til at fuldføre faderens ondskab imot mig. Gud gjøre dog ende derpaa for sit navns skyld, og skaffe mig fred for de onde og gjenstridige, frels mig, vær naadig og bønhör mig, at jeg maa betale mine løfter!! NB. Samme aar var og et særdelis fruktbar og velsignet aar for os, saa at omendskjønt paa en meget mild og let vinter (da der fra kyndelmisse til sist i april falt hverchen snee eller regn, hvorover vaaren kom saa tidlig som neppe mindis, at vi her begynte at pløye den 17. april) fulde siden en overmaade vaad sommer, saa at det til høst og efterhøst reynede hver dag continuerlig, dog gav Gud os imod ald tanche saa meget tør veyr og solskin imellem, at vi her fich en ønschelig og velsignet høst baade paa høe og korn, saa at alle huus og lader paa Prestegaarden baade uden og indengaards bleve saa fulde med høe og korn som de i min tid før iche har været. Gud allene bør ævig ære!

- (94) Aar 1726 var og - Gud være ævig lov - et godt og velsignet aar.

Aar 1727 Dom. Judica den 30. marti maatte da det fortrædelige menneske Thor Guldrans med sin hustru staae aabenbar skrift i Gjerdrum kirche efter at hands mig givne skriftlige be-

kjendelse forhen af Heenie prædichestoel var meenigheden kundgjort, og blev dermed igjen til meenigheds samfund igjen admitteret. Lovet være Gud som hørde mig andgaaende denne sag i dette aar, at jeg med Guds naadige forsyn er saaledes frelst fra disse onde mennesker som intet varede uden skam og skade. - Gud hjelpe nu og mit svage barn, om hun skal komme til helbred - hvorfor herefter den 1. april i hvert aar, eller anden dag i hinderligt tilfælde, skal være for mig en aarlig bekjendelsis og tachsigselsis dag til den allerhøyeste Gud.

Aar 1727 var og - Gud skeep ævig ære - et godt og fruktbar aar, da vi havde en særdelis ønskelig høst til høe og korn over alt. Men sist paa aaret falt en lang væde og barfrost, saa vi havde iche (95) føre, at regne, førend 3 dage for juul.

Samme aar var min hustru med vor svage Grethe ved Locha kilde i Sverrig (32). Gud hjelpe hende fremdelis.

Samme aar blev opbrødt det støche land i Nordjordet, som blev kaldet Hjorte-høy. Gud give løche:

Aar 1728 faldt den store snee i faste, og det paa 2de dage, sc. den 28. og 29. febr., saa overflødig, at den skjulte nesten alle grinstolper, og mange mennesker her og der omkom paa veyen i snee, dog var jeg den 29., som indfalt Dom. Oculi (33), ved Heenie annex og forrettede Gudstjenisten, men det var Guds beskjermelse baade over mig og min hustrue, som og samme tid var paa reise fra byen, at vi bleve frelste. Faldt siden en tør sommer efter, lidt høe, dog, Gud skeep lov, ageren blev maadelig velsignet med korn, formedelst om-

sider falden regn.

(96) Samme aar efter pinse-fæst den 28 maji reyste vi i Herrens navn herfra til Locha kilde i Sverrig, hvor vi og den 9. junii derefter andkom og forblev der over 5 uger og brugte vandet og cuur til os selv og vort svage barn. Gav hver uge for et lidet kammer med skjul til vor calese (34) 9 daler kobber sc. i vor mynt 1 rdr. 1 ort 6 s. - for 2 hester døgnet 8te styver (35), er om ugen 3 ort 4 s. foruden andre store bekostninger med fortæring etc. 1 kalv som her kand selgis for 4 rdr., koster der 24 rdr. i vor mynt. Den 11. junii begynte vi brønds-cuuren, i Jesu navn, Gud til ære og os til gavn. Den 26. julii kom vi igjen til vort huus, loved være Gud, og havde været borte i 8 uger og 3 dage, som kostede os vel 100 rdr. Ære og tach skee Gud i det høye! som paa denne reyse var med os til ald forsyn og beskjermelse, hvis naadige hjælp til at finde videre gavn og frukt deraf vi daglig haaber og venter. I hvilchet haab jeg og den aller høyeste Gud til ære for sin saa ofte beviste underlige frelse og beskjermelse til mit legems forvaring, saa vel som forlenede sundhed og helbred og faderlige tilsyn og ophold for mig og mine, skal herefter Gud til megen ære og lov, saa lenge Gud dertil vil forlene naade og evne, bevare mit huus og hjem med midler og formue, skal jeg hvert aar hos mig selv holde en bekjendelsis og tachsigel-sis dag fra morgen til aften paa den 22. junii (som er sædvanlig den anden neste dag for St.-hansdag, som indfalder altid den 24. junii) eller udi hinderlige tilfælde en dag før eller efter - med bøn og sang iideliigen. Derforuden til ydmyg erkjendelse skal og aarlig hver selve St.hans-dag de fattige her i sognet, saa mange som ere and-tegnede til aarlig almisse, nyde bord og maaltid

enten i mit huus eller fra mit huus (de som iche kand samlis til mit huus), og derforuden hver af dem givis i Jesu navn 1 ort til afskeed. Gud tænche saa sant paa mig og mine naade og bønne os for Jesu skyld i I. X. navn.

- (97) Den 26. august. visiterede B(iskop) Deichman paa Næss, og samlede provstiets præster til sig. Hvor jeg og indfant mig. Offer: B. 10 th. imp., fam. 4 th. imp. - Serv. 1 ort 8 s. aurig. 1 ort 8 s. (36).

Den 20. octob. en onsdags aften klochen 7 slæt optændtis den forfærdelige ildebrand i Kjøbenhavn, som først kom af et ringe huus ved Vesterport, hvorved 8 kvartaler af byen som bestod imot 4000 huuse, med 5 capitale - kirker, academie, skole, collegier, raadhuuse og flere publicke huuse blev lagt i asche med saa mange folchis velfært. Gud lade sig det forbarme!

- Aar 1729, den 25. jan., som er Pauli dag, var et meget deylig og stille veyr med soelskin ald dag, svarede og efter de gamlis merche af samme dag til et overflødig og velsignet aar i frugtbarhed, Gud skee ævig ære. Vinteren førde et meget bestandig føre og godt veyr med sig, og vaar med sommer idelig og betimelig regn og soelskin, saa at vi paa disse steder (dog det iche faldt saa andensteds) fich saa meget korn og høe, og det saa ønskelig og vel indhøstet, som iche mange aar kand lignis derved, men er nesten det rigeste aar af korn og afgrøde der i min tid her ved Præstegaarden som er 16 aar, er falden, men
- (98) træerne bar liden frukt. (Dog udskød grantræt sucher om vaaren, som er nogle smaa hvide knuppe, som udskydis imellem baret, som er rart at se). Samme aar oprettet jeg af ny det store stue-huus

på Præstegaarden, som efter besigtelse hør mig til.

Samme aar opbrød jeg, med Guds hjælp, ogsaa den ny løche i Hestehaven om høsten (hvor jeg akter at gjøre eng), og heder Hjortelund. Saa og derforuden til kornland paa Præstegaarden til 4 á 5 tønders sæd. Saa Gud hjalp mig i dette aar, særdeelis til et stort høstarbeid, foruden bygning, med rødning, opbrydning, pløyning etc. at faa gjort og over...(?). Hans navn derfor ævindeligen ære. Gud i naade fremdelis forlene løche og velsignelse udi alt.

I. N. J.

Aar 1730 begynte med meget mørch veyr, som varede ald juulen igjennem, saa mand neppe saae soolen.

NB. 15. etc. 20. januari -

Lad Gud glæde dig; thi hans glæde er bestandig!
Lad Satan iche glæde dig; thi hans glæde er be-
dragelig!

Den 25. jan., Pauli dag gav Gud ligesom forrige aar et meget deylig og stille veyrlig med klar soolskin fra morgen til aften.

(99) NB. Denne vinter var iche stor tælle i jorden, hvorfor mange træer udskjøde deris brum og knopper i februar maaned (som jeg iche har seet før) og fulde paa et godt foraar.

Den 2. maji reyste min søster fra Christiania og var i Kjøbenhavn den 6. dito. Gud opholde og forsyne hende!

Herpaa fulde ogsaa et meget velsignet og fruktbar

aar af alle ting. Herrens navn og naade saa sandt loved og velsigned.

Høe-høsten var vel temmelig vanskelig, formedelst en u-sædvanlig sterch torden, lynild med idelig paafølgende regn, der alt saaledis continuerede mere end en heel maaned, da der neppe vare i denne tid 2 dagis tør-veyr, og faldt eengang saa stor og forfærdelig hagell, at der iblant var hagel, saa store som bladet af en magelig sølv-skee, og var flade og kantede, slog og mange steder alle vinduer ind, her, Gud skee tach, ichun 1 a 2 ruder. Dog, Gud ævig ære, fich jeg baade Leer-eng og Krop-engen med jorderne vel ind, som blev slagen den ene 8 dage efter St.-hans-dag, hvor jeg her paa Leer-engen fich et velsignet godt høe, laderne fulde og 1 høestach foruden. Krop-engen blev slaget sist efter det vaade veyr var standset, da alle i den tid fich godt høe.

(100) Men korn-høsten blev dismere ønskelig, da der ind faldt over 1 maaned et klart og ønskelig tør-veyr med soelskin og blæst, da vi og her på Præstegaarden i samme tid fich paa alle steder alleslags af voris grøde, endog til siste liin-straa, saa vel og ønskelig indført og berget i huus, at vi den 12. sept., mere end 14 dage før St.michels-dag, havde gandske indhøstet, og det med saadan velsignelse, at alle lader og huusrom end skjul i gaarden vare opfylte med korn. Gud være loved alltid og benedidet, som os haver skabt, igjenløst og bespiset! Gud unde os dine gode gaver at bruge saa at vi himmerig det ævige liv maatte faa!

Den 28. august. en mandags aften, imellem 8 á 9 slæt, døde min velsignede lille Grethe, i alder

12 aar, paa 4re maaneder nær, med nogle uger og dage efter 10 aars udstanden lidelse og sygdoms kors paa legomet, da hun under salig trøst af Guds ord fuld af troe og haab til Jesum, efter siste afskeed og velsignelse i et øyeblich overvandt ald sit ond, lukte sin øyne og sødelig henvandt i Guds fred, med den efterladte forsichring om voris glædeligere samling i Guds riige, det Gud unde os af naade for vor herris og frelseris Jesu Xsti døds skyld. Amen.

Den 5. sept. 8de dag derefter begravet under vaabenhuset, mig af patronen uden betaling bevilget, blev givet provsten Colstrup for liig-sermon (37) 10 rdr. croner, klocheren 1 rdr., for beslag paa kisten 4 rdr., 1 par voxlys 2 rdr. De som bar tillige med 6 kordrenge, der sang, ficht den dag gjestebud.

- (101) Den 27. sept. onsdag indfløttede jeg i Jesu navn paa mit ny studerecammer, Gud være ære og pris, som har givet mig huus og hjem, hustrue og barn, march, fæe og alt godt. O! Gud benaade og velsigne mig fremdelis med alt det du vil give mig, bevare huus og gods fra ildebrand, tyvehaand og ald anden skjendelig uløche! og giv os omsider at nyde det huus som er gjort uden hænder, ævig i himlene, for Jesu Xsti din kjere søns skyld! Amen!

Natten imellem den 11. og 12. octob. døde voris velsignede nu sal. konge Friderich 4de paa Oden-sø slot i Fyen, da han netop saaledis paa sin fødsels-dag sc. den 11. oct. fyldede sit 60 aar. Gud ævindelig glæde hans sjæl.

Derefter ble alle betjenter indkaldede og samlede til at sværge voris allernaadigste nu re-

gjerende konge Christian 6te hvis regjering den allerhøyeste løchsaliggjøre! Og vare vi torsdag den 9. nov. i Christiania kirchechor for altaret i nerværelse stiftamtmand de Tonsberg og provsten Hoff (i steden for biskop) 46 præster forsamlede paa en gang til samme eeds afleggelse. Amen.

- (102) Ellers indfaldt denne efter-høst med en langvarig tørch, og lidet regn, hvorpaa, før vi tog vare derpaa, fulde frost, saa jeg (som flere) iche fich høstpløyet lille jordet, men maa lade møgen udføre ovenpaa lendet.

Dette aar seis alle vegne høe-stake og halm-stache. Gud lade dem med sundhed fortæris.

I. N. J. Aar 1 7 3 1

Dies Pauli den 25. januari lidet skyed om morgen, men resten av dagen til aftenen meget klar og stille veyr, dog særdelis sterch kulde og frost.

Den 6. junii onsdag. Vor allernaadigste konge kong Christian den 6te salvings dag. Gud krone sin salvede med naade, løche og velsignelse. Her var samme dag temmelig regn og blæst.

Dette aar skeede og en almindelig reparation paa Gjerdrum hovedkirche.

Den 1. octob. begynte jeg en huus-besøgelse over alt i min meenighed, for at overhøre de unge og efterhøre de ældres levnet og huusholdning, gich huus fra huus, dog huusmænd mødte hos deris verter eller gaardmænd, og afgjorde saaledis 10 á 12 gaarder om dagen, saa at begge sogner her expederede i 6 dage, Gud allene ære!
Lovet være Gud for et godt aar.

Dies Pauli gandske klar og stille veyr, men overmaade sterch frost som continuerede fra juuletid.

Den 6. marti en taarsdag kom jonfru Cathrine Debora Arthur og hendis søster i voris huus. Deus bene vertat (38)! Reyste igjen mod høsten hjem til sine forældre.

Den 17. junii visiterede herr biskop Hersleb her ved Gjerdrum.

Den 30 dec. var jeg efter bispens ordre tillige med 7 andre præster ved Hachedals kirchis indvielse, og foer over fjeldet samme dag baade hen og hjem.

Ellers var dette aar og et fruktbar og velsignet aar, saa og ved en og anden forretning profitable for mit huus. Herrens navn allene derfor skee ære og pris!

I. N. J. 1 7 3 3

Min alders 51 aar fra sistleden 4de decemb., og mit embedis 20 aar fra sistleden dom. 1 advent.
Tach være dig O! gode Gud
for ald den hjælp du ind og ud
i aar og stand mig sende!
Vær mig nu udi følgende tid
til fremgang baade mild og blid,
at jeg maa salig ende. Amen!

(104) Dies Pauli den 25. jan. indfalt paa en søndag, var mørch og tych luft med snee iblant heele dagen.

Den 24. febr. morgen tilig døde provsten Colstrup paa Brudstad meget hastig av colica og mave-syge. Gud give os en stille og salig afskeed fra denne verden for Jesu Xsti skyld!

NB. en 13. maji klochen imellem 6 og 7 saa stor en formørkelse i solen (som samme dag skinde gandske klar) at solen gandske blev skjult med en sort rund circul, og saa mørch som om natten, at jeg iche kunde see at læse eller skrive her paa mit kammer.

Den 3. junii kom vor allernaadigste konge og dronning til Christiania, hvor af geistlige og verdslige undersaatte bleve imodtagne og salute-rede, saa det kongelige herskab der, som flere steder her i landet, fant sig fornøyede og lod sin naade formærche.

(105) Den 28. junii en søndag kom mig til stor bekymring biskopens andet constitutions-brev til mig, provste-embedet her at antage, efter at jeg havde imodstaaet og afslaget det første og tillige alle medbrøderens vota, for hvilche jeg saa høvelig havde undskyldt mig, men blev mig dog imod min villie imponeret (39), dog ved siste samtale med herr biskopen blev mig og lovet af hannem efter 2 aar at skeep ny provste-vall til en anden.

Min Gud kand vende og ende mig all-ting til beste,
min troe og mit haab jeg derfor hannem vil fæste.

Den 6. julii en mandag saae jeg med flere voris allernaadigste konge og dronning paa Ullensagger præstegaard. Herren velsigne og bevare voris milde og naadige kongelige herskab!

Den 20. julii nedslog torden i Heenie kirche og gandske spolerede taarnet, endel af væggen og kirche-døren. Gud afvende din vræde, vi til større straf fortjene.

Den 20. august kom Iver Elisøns søn Elias til os, i 5te aar, som vi andtog for en tid at opdrage til schichelighed.

Den 15. sept. kom jomfru Cathrine Stub i vort huus, for at opvænnis til dyd og forstand at forestaa et huus. Magister Peder Colbjørnsen som hendis farbroder skal betale for hende. Gud give løche med begge!

(106)

I. N. J. - 1 7 3 4

Forleden advent var meget kold og tør, sterch frost, men ingen snee, saa møgen blev udkjørt mesten paa bar march, vi kom iche til at bruge slæde før anden juule-dag. Ellers en meget ustadig og sludet vinter, liden snee og slet føre gandske igjennem.

Dies Pauli den 25. januarii var godt mildt og stille veyr med soelskin heele dag.

Den 20. augusti en fredag ved Guds kjendelige drift og kraftige hjælp begyndte jeg min første provste-visitation paa Ullensager, som følgende tid og paa de andre steder i provstiet blev udført. Laus Deo.

Den Gud som mig saa underlig har ført fra ungdoms dage,
hand og i dette ærende mig hjælpe frem og tilbage;
hvad mig umueligt var, ved ham det mueligt blev,
som Eben-Ezer min, den tid jeg dette skrev.

Gud Fader og den herre Jesus Xstus, som ved sin gode kraftis aand mig hidindtil har hjulpet, hjælpe mig fremdelis udi alle mine forretninger, Gud til ære, min næste til gavn, mig til salighed. Amen!

- (107) Solve supremo vota pro nomine divino. Die 20. julii, hoc vel alio die ad occasum sollis (40).

Samme aar den 4. octob. og følgende dage holdt jeg huusbesøgelse omkring i min betrode meenighed, som, laus Deo, blev og i 6 dage vel absolvert, men en anden gang, om Gud vil, kunde den holdis noget før om aarit, som sist i skaar(o)n-tiden, for at have længer dag og bedre vey og veyrlig at reyse udi.

Den 15. dec. fich jeg den blaaskimlet hingst fra byen, som var kommet fra kongens stald i Kjøbenhavn, og bliver 8 aar til vaaren, jeg betalte 70 rixdaler for samme hest. Gud gav mig den, hand giver mig og gavn af den! Den skal kaldes Hjorten.

O! Gud ske lov for dette aar,
for hver en dag og time,
for hver moment og naade-tegn
beviist med mig og mine,
for føde, klæd, fred og roe
for korn og reede penge,
for huus og hjem, for hæster, fæe,
for piger og for drenge!

- (108) I. N. J. - 1 7 3 5

For leden advent og juul faldt megen riim og snee.

Dies Pauli 25. jan. var mørch og taaget veyr med snee og blæst hele dagen.

Den 15. april. en fredag klochen 6 eftermiddag døde min sal. moder Sophia Hjort, da hun var samme dag bleven berettet og forligt med Gud. Hun blev syg i kirchen den 2.den paaske-dag og laae derpaa taalmodig og stille hen, indtil hun efter afskeed og velsignelse for os igjenlevende med fast haab og ønske at vi skulde samlis i Guds rige, opgav sin aand, da hun var 79 aar og 6 uger gammel. Gud glæde hendis sjel, og lade os finde naade naar vor tid kommer, at vi med samme tro, trøst og frimodighed maa henfare i X.sto og samlis hos ham i den ævige himmel-glæde!!!

Strax efter den 19. april. døde og min gamle amme Christense udi alder 96 aar.

Denne vinter jeg og selv har været meget svag, saar for brøstet, som endnu iche er forsvunden. Gud raade for mig i liv og død og bevise mig og mit huus barmhertighed for sin kjere søns min frelseris Jesu Xsti skyld!!! Amen!

- (109) NB: Aftenen før min sal. moder døde om dagen efter, sang jeg til aften-chor de 2de xalmer: Guds naade jeg altid prise vil etc., og til slut: Naar min tid og stund er forhaand etc., om natten klochen 12 hører 3de af vore piger at de 2de vers af den første xalme blev udenfor hendis kammer-vinduer igjentaget og sjunget med en gladt og klinger stemme, som strax forsvand. Herrens engler leyre sig omkring os indtil vi glædis i engle-chor.

Den 20. juluii visiterede biscop Hersleb anden gang her. Bispemadam fulte ham, min offert

til ham var 20 rdr. i croner, famul. 4 rdr.,
kudsk og laquei hver 1 rdr. En anden gang, om
Gud vil oftere skeer, kan saadant givis udi mynt
af de heele march-støcher, som heele croner ere
langsom her at samle. Det kommer fra Gud hvad
givis skal, og hand elsker en glad giver!

Den 25. julii en mandag kom mademoiselle Marie
Thimothe, som skal lære vor daater tydsk og
fransk etc. Skal have til viss løn aarlig 50 rdr.

(110)

I. N. J. 1 7 3 6

Den 9. junii løverdag kom jomfru Orning i vort
huus, som er antagen til at informere vor daatter
udi sprog, saa og i at sye og ridse. Hun er til-
sagt aarlig 20 rdr. foruden ny-aarsgave, om hun
informerer vel.

Samme tid og dag kom og i vor huus major Møl-
lers daater fra Christiania, navnlig Sara Maria,
som skal opførís under samme information som
voris daatter, hvorfor og er tilsagt af hendis
fader aarlig 60 rdr. etc.

I dette aar blev arveskiftet paa Eidsvold efter
herr B. Monsøn afgjort og ved Guds hjælp til
ende bragt.

Ære være Gud!
som hjalp mig vel ud
fra vold og fra list,
fra trøtte og tvist,
jeg tacher Guds aand
og kysser hans haand!

(111)

I. N. J. Anno 1 7 3 7

Jesu vær i dette aar
med mig, hvor jeg staar og gaar.
Aaret i dit navn begyndis,
lad det til din ære endis!

Dette aar u-stadig vinter og maadelig snee, aar-
sager sygdom og mangis død. Dette aar kom
kornet i pris, da jeg og soldte over 100 tdr. af
min overliggende havre.

NB. prim. sig. hemor. contin. - 4 die. den 18.
etc. februarii (41). Den 14. martii fich af fog-
den for det soldte korn og paa forrige aars tien-
de tilsammen 231 rdr.

For hver velsignelse
Gud tach og ære skeep!

Den 6. maii blev jeg aareladt paa høyre arm og
mistede 16 uncer sc. 32 lod blod. Gud give mig
til sundheds beste!

(112)

I. N. J. Anno 1 7 3 8

Gud giv mig i dette aar løche, helbred! Du for-
maar hvad jeg iche kand og veed, har din forsyn
mig bereed!

Den 24. januarii kom biscop Hersleb med frue
og børn til os. De siste blev her til 3. febr.
som siste afskeeds gang.

Den 16. junii reyste vi fra Gjerdrum til Fred-
richshald og kom hjem den 18. julii, da biscop
Dorph kom her den 19. ditto og visiterede paa

Gjerdrum dom. 7 post trin., og hr. Eilertz prædichede.

NB. Hr. biscoppen foræret - 16 rdr. croner

Famuli - 3 rdr. hele mark

Kudsken - 1 rdr.

Laquei - 1/2 rdr.

Hr. Eilertz gav jeg 10 rdr. for 4 á 5 uger hand opvartede kaldet i min fraværelse.

- (113) Den 27. junii en fredag kom voris Anne Mallene Hjort til information hos mad. Brejer i Christiania, som er tilsagt 8 rdr. for hver maaned, naar heele dagen informeris, og regnis til maaneden alleniste søgnedage. Gud unde barnet naade til en god og gavnlig forfremmelse.

NB. Dette aar fundet mine øyne saa svage at jeg maatte betjene mig med briller til mine studeringer fra alle helgens dag (som og var den første gang). Gud unde mig efter dette naadis lys og naturlige øynis syn engang med forklarede øyne at see det ævige lys og den glæde som intet øye har seet. Amen i Jesu navn. Amen!

Den 11. nov. reyste min Sara til byen at hjemhendte voris daatter, da jeg indsendte 150 rdr. at betale regninger og udgifter med i byen, foruden forrige, saa dette aar var mig et sær kostbar aar. Gud skee ære og tach som mig forsynede.

- (114) I. N. J. Anno 1739.

Dette aar lad saa fuldendis,
at Guds naade hos os kjendis.

Pauli dag indfalt paa en søndag med stærch blæst og tøveyr, dog soelskin og godt veyr mod aften.

Festo ascens. Xsti den 7. maii (42) var vor daatter Anne Mallene Hjort til confirmation i Gjerd-rum kirche og den 13. dito derefter til Guds bord.

Gud gav hende liv og aand,
Gud befalis hun i haand!

I. N. J. Anno 1 7 4 0

Jesus! Vær i dette aar
os til hjælp i hvor det gaar!

Anno 1 7 4 1. I. N. J.

Pauli dag var med klar, stille og skjønt veyr ald dag. Meget mangelsomt aar, dog hjalp Gud os igjennem. Til mit huusis ophold med kornvare allene udgich 300 rdr.

Anno 1 7 4 2

Hjelp os Gud tillige fattige og rige.

Dette aar resignerede jeg provsteembedet. Herrens navn og Herrens hjælp maa jeg tache og erkjende, Gud var med mig hidindtil, bliv nu saa til siste ende!

Dette aar blev de fattigis lægder og skolevæsenet her indrettet.

(115)

I. N. J. Anno 1 7 4 3

Dom. 1 adventus, som var den 1. dec., fyldede jeg mit embedis 30. aar, og efterfølgende 4. dec. mit levnets 61 aar.

Embeds aar og levnets dage
er nu saavidt løben ud,
hvad der staar endnu tilbage,
hjælper og den gode Gud.
Thi jeg i hans forsyns armer
kaster mig og stoler paa:
hand sig over mig forbarmer
at jeg salig blive maa!

I. N. J. Anno 1 7 4 4

I denne vinter saais den usædvanlige stjerne
eller comete, som den 23. febr. var meget
stor. Gud afvende eller formilde sin vrede
over os i naade!

(116) Den 10. junii var hr. N. Arctander hos os, og
saaledis efter Guds forsiun clarerede sin lange
gjeld hos mig.

Gud allene bør med rette tach for alt, saa og
for dette!

Mange og store udgifter paafaldt mig og dette
aar. Den 17. nov. Laus Deo ter opt. qvi (tam
inopinato) inimicum meum ad pacem converte-
bat. Prov. 16-7 (43).

NB! Dom.26. p. tr., den 22 nov. Charissima filia
mea jam desponsata (44). Gud behager og velsig-
ner sin egen gjerning i sin velbehagelige søn
Jesu Christo! Amen!

I. N. J. Anno 1 7 4 5

Gud udføre dette aar,
at hand selv sin ære faar!

Den 10. febr. en onsdag blev min kjereste daatter i venners nærværelse forlovet med herr Peter Jespersøn Nyrop.
NB: Memento!

- (117) Gud velsigne dette par,
at de begge aabenbar
finde maa min ydmyg bøn,
blev bønhørt udi din søn!

I. N. J. Anno 1 7 4 6

Den 18. januari blev herr Peter Jesp. Nyrop og min kjereste daatters bryllup her i Gjerdrums p.hus celebreret udi Herrens navn!
Naade, ære, hæld og lyche
dette brudepar lad smyche!

Den 21. jan. holdtis gjestebud for menighedens almue.

Den 23. jan. søndag skede deris kirchegang.

Den 27. dito reyste vi sammen til Nordrehoug under Guds velsignelse og varetækt.

Den 4. febr. kom min hustru og jeg vel hjem igjen.

Gud skee ære og tach, som og i denne sag begyndte og til denne dag udførte alle ting vel.
NB: Memento!

- (118) Dom. 5 a. trinit. den 10. julii. Herr P. Joh. Müller indsat som capellan pro persona her til Gjerdrums præstegjeld. Gud benaade og bønhøre os begge for Jesu Xsti skyld!

NB: Til min daatters udstyr fra mit huus (uberegnet sænge-klæder, liin-klæde her hjemmen fra med andre og adskillige ting som iche er andtegnede) udgivet til regninger at betale og i rede penge

den summa 2040 rdr. 1 ort 11 s.

Herren har givet - Herrens navn være lovet!
Herrens velsignelse af naade følge fremdelis
mig og de mine. Amen i Jesu navn - Amen.

Den 8. oct. løverdag kom frøchen Hanna i voris
huus. Hende vorde naade og løche!
Den 26 oct. onsdag aften kl. 10 blev min daatter,
Gud ske ære! vel forløst med sin første søn -
velsignet være hun og hendis livis frukt!
Gud ske tach for aarets ende,
som os alt til gode vende!

(119)

I. N. J. Anno 1 7 4 8

Sørge-aaret gich til ende.
Gud veed, hvad os nu skal hende
udi det begyndte aar.
Lad o Gud din naade kiendis
at vor sorg til glæde vendis.
Æren du allene faar!

Den 25. jan. Pauli dag var skjøen og klar soelskin
med stille veyr heele dagen.
Den 4. oct. kloch. 10 om aften døde min daatters
førsteføde søn Christopher Nyrop, hvis sjæl nu er
kommen til de førsteføddis forsamling i himmelen!

I. N. J. Anno 1 7 4 9

Gud unde os i fred og roe et godt og velsignet
aar i Jesu navn!

I jan. og feb. havde jeg den ære af min sviger-
sønn og daatters, herr N. Art. og jomfr. Arthurs
besøgelse.

(120) Dom. lætare den 16. marti visiterede voris biscop Dorph her ved kirchen, og fant sig vel fornøyet, L. D. G.! Hand kom fra Nannestad den 15. mart. eftermiddag, og reyste til Ullensager herfra den 17. dito eftermiddag. Den store ungdom blev først opstillet og overhørt og siden den mindre ungdom.

Offert til famuli (45) 4 rdr. crone, til hver af de andre 2de tjenere 1 rdr. i hele marcher.

NB. B. laae allene paa sahlen, vilde ingen af sine tjenere have hos sig om natten.

Dette aar begyndte med snee, holdt og ud med sterch frost, men overmaade og usædvanlig snee, som skjulte baade gjeresgaarder og grinstolper.

Det nestafvigte aars mangel paa ager og eng vil dette aar gjøre baade korn og foer dyrt.

Den 3. junii en tiirsdag kom vor allernaadigste konge til Christiania, hvor hand fra og til opholdt indtil den 7. julii, da hand igjen reyste derfra til Danmarck, og efterlod sig mange kongl. naadistegn.

Herren velsigne og bevare sin salvede, at hand i mange tider maa glæde og gauvne sit folch!

(121) Den 27. junii kom den svenske Pontilius, som haver paataget sig skaffe salpeter til krud her i Norge.

Den. 11. julii en fredag blev min k. daatter, Gud være lovet! forløst med en søn, som ved daaben den 17. dito blev kaldet Hans Andreas. Gud lade barnet opvoxte og tiltage som i alder saa og i viisdom og naade baade hos Gud og mennesker, at hand, vill Gud, i sin tid maa blive en ret Johannes og Andreas, der maa have naade og kraft med sig til Herrens gjerning!

For 3 mørche sørge-aar
lyset nu paa ny opgaar;
Saræ død gich hjertet nær,
men Lovise blev mig kjær.
Jesu! lad os være dig
ald vor tid behagelig,
fred og frelse os tillegge,
ønsker vi og tacher begge!

Den 21. januari kom jeg til Toosnæs præstegaard,
og fandt min kjereste vel i alle ting. Gud lov f!

- (122) Den 3. marti samme aar stod voris bryllup paa
Gjerdrums præstegaard, da vi udi Herrens navn
blev copulerede (46) ved vor broder herr Nils
Arctander. Samme tilhaabeføyelse stadfæste Gud
ved sin følgende naade og velsignelse!
Herren tog, Herren gav, Herrens navn være loved!!

Den 15. aug. en løverdag kom jeg hjem fra Nord-
rehoug, hvor vi vare testes bapt. (47) til Elisa-
beth Kristines daab, hvis sjæl og legeme Gud be-
naade. Men den dag paa hjemreysen beviste Gud
mig en stor naade og frelse da hesten faldt over
mig i Jiermillingsvandet (48), og jeg dog slap
uden skade fra ham. Herrens navn være af mig
ævindeligt priset for hver en hjælp og frelse mig
er skeed af hans guddommelige forsyn. Loved være
Herrens navn ævindeligt.

Gud vær dette aar mig blid!
 Haab og lid og slid din tid,
 søg Guds naade, such og bed,
 dig at hjælpe hand och veed!
 Din hjælp o Gud, jeg lider paa,
 til skamme lad mig aldrig staa.

Dies Pauli den 25. jan. havde mørch veyr med
 blæst og overflødig snee med sig.

Dom sexag. den 14. febr. forestillede jeg meenig-
 heden den ny-andtagne skoleholder Anders Chris-
 tiansøn, som efter examen begyndte sin skole-
 tjeneste den 17. febr. h.a. (49). Klocheren efter
 begjering beholder den neste qvartale omkring
 sig, og faar 6 rdr. skoleløn, den anden skal op-
 varte de andre 8 qvartaler, og faar 24 rdr.
 skoleløn!

Gud give løche og fremgang til ungdommens chris-
 telige oplysning.

- (124) Den 22. febr. fastelavns mandag blev for første
 gang 2de soldater udnævnt for Præstegaarden som
 efter den gunstige øvrigheds censur er bleven
 paalagt præsten til Gjerdrum herefter at holde
 og udreede. Saa forsvinder den geistlige frihed
 aar efter aar og byrderne forverris idelig. Gud
 hjælpe os vel alt at overvinde.

Den 6te april tirsdagen før paaske (efter beret-
 ning) døde kongen af Sverrig, da han nylig til-
 forn havde communiceret - udi alder 75 aar.

Den 3. maii blev ved Johannes Bjørnstad 600 rdr.
 i hele marcher opsendte til Nordrehougs præste-
gaard, som endel af min daatters møderne arv.
 Gud allene tach og pris, af hvis naade jeg har
 det som jeg kand give mine børn.

NB. Denne sommer blev Svendsruds huusmands-
plads med bygninger oprettet.

- (125) Den 23. aug. en mandag blev min datter atter
vel forløst med en liden daatter, som skall
kaldis Sara. Herren velsigne og bevare baade
forældre og børn!

Den 23. oct. en løverdag blev ved anbefalet
comission af fogden Gamborg (i amtmandens
sted), sorenskriver og lavrettis mænd, Gjerd-
rums præstegaard taxeret for at kand holde i
sig selv 4 á 5 hester, 20 støcher klavbundne
fæe, foruden nogle souver og smaa creature,
besaa is med 18 á 20 tønder korn, mest blan-
korn og havre, derefter skyldsatt for 1 1/4
skippund eller 5 fjerdinge blandingstunge,
foruden Svendsrud, som tilforne er skyldsatt
for 5 lispund. Allting staar i Herrens haand
som vore byrder lette kand.

- (126) I. N. J. Anno 1 7 5 2

Hjelp milde Herre Jesu Christ,
giv lys for mørche dage!
Min sjæl mod synd og satans list
i forsvar du vil tage.
Lad mig i aar din naade see,
du pleyer at bevise,
da jeg med tach og bøyed knæ
dit navn maa stedse prise!

Den 2. jan. Sal. dronning Lovisis død blev be-
kjendt ved posten fra Kjøbenhavn. Blev til sin
begravelse henført 26. jan.

Den 25. jan Pauli dag mørch veyr og snee heele
dag.

Samme blev Nicholai Franch (50) copulered med
Gunille Valter.

Gud styre og raade!

Den 8. febr. reysde min kjere svigersøn og daat-
ter herfra hjem med deris lille søn Hans Andreas.

Gud bevare disse forældre med deris børn!

Samme dag reysde min troe Gunnille Valter med
sin mand til sit hjem.

Guds naade følge dem!

- (127) Den 25. maii, Urbani dag, en torsdag om aftenen
døde sal. obr.lieutn. Krog paa Nitteberg, min
særdelis gode ven. Gud glæde hans sjæl og for-
sjerne hans efterladte hustru og børn!

Løverdagen den 8. julii skede den høye formæ-
lingsceremonie imellem vor allernaadigste konge
og den durchleut. prinsesse Juliana Maria paa
Fridrichsborg slott. Herren give naade og løche!

Den 22. sept. min daatter forløst med en søn
kaldet Christopher.

Gud give forældre at leve med deris børn!

NB. Den 4. dec. dette aar opfyldte jeg 70 aar.
Guds naade følge mig fremdelis indtil jeg ævig-
heden naar!

Jesu! vær mit liv og min lange alder!!!

- (128) I. N. J. Anno 1753

Giv mig o! Gud i dette aar,
jeg stedse i din naade staar;
Du min bekymring endre kand;
det veed jeg vist min frelsermand!

NB. Den 25. jan. Pauli dag - mørch veyr med blæst
og snee heele dagen.

I. N. J. Anno 1 7 5 4

Jesu! vær mit liv og glæde
dette aar og ald min tid!
Skall end modgang øyne væde,
viis mig dog dit ansikt blid.
Vær naadig Herre! og os fri
af ald den nød vi kommer i!

NB. Den 25. jan. Pauli dag - skjøn soelskins-
veyr heele dagen, men en excessive kulde og
frost, som og følgende dager.

Den 12. febr. Min daatter forløst med en
daatter, kaldet Margrethe Sophie, G. velsigne
og benaade hende med sine forældre!

- (129) NB. Udi dette aar blev Svendsrud eng paa en vold-
som maade efter den retfærdige justitsraad Vogts
villje solt og borttaget fra præsterne i dette
kald. Gud være ære, jeg nyder dog min del deraf,
og hvad jeg savnede paa Svendsrud dette aar, gav
Gud saa overflødig paa Præstegaarden, at foruden
alle lader og huuse opfyldte med korn, blev ald
høsting af Lillejordnet sat i en kornstach uden-
for. Herrens navn være loved!

I. N. J. Anno 1 7 5 5

Et og andet har jeg prøvet
i det aar som nyss gich hen,
med hvad voldsmands haand berøvet,
gav Guds haand mig dog igjen.

Ene Gud jeg har at prise
for sin hjælp og miskundhed
hand hver aar og dag mon vise
udi ald min traurighed.

- (130) Nu ved Gud, hvad forestaar
udi det begyndte aar.
Men hand ved og alt at vende
til en god og salig ende.

NB: Den 25. jan. Pauli dag var mørch veyrligt
hele dag og lidt snee med frost.

Den 16. febr. en søndag visiterede biscop Dorph
her, som bliver noch den siste gang. Famulus 1
genet (51), kudsk og tjener, hver 1 rdr.

Den 21. aug. reyste vi til Nordrehoug, fandt vore
børn vel, men bispinde Nyrop var salig hensoved i
Herren! Min k. daatter var sygelig, Gud hjelpe
hende til rette igjen! Den 4. sept. kom vi hjem
igjen, fra en besværlig vey, uden fald og stød,
Herrens navn være loved!

I. N. J. Anno 1 7 5 6

Tach skeep min Gud og Fader sød
for jeg undgich det avinds stød,
min uven havde tæncht mig til,
dog tabte hand sit falske spil.

- (131) Den 29. oct. die sat. hora 4 pomerid. (52) reyste
capellan hr. Müller herfra, da hand 8te dage før,
me invito (53), rent opsagde sin tjeniste, fich
dog for den tid sin løn og afskeediget.

I. N. J. Anno 1 7 5 8

Det stunder nu til aftentid,
O! Jesu vær mig mild og blid.
Du hjalp mig i forgangen aar,
hjelp og i det som forestaar!

Lad mig din forsjun stedse see
i ald min sorg og gremmelse!

Din hjælp jeg ene stoler paa,
Til skamme lad mig aldrig staa!

- (132) Dom. 2 p. Epiph. Anne Valters trolovelsis dag med Berentsøn. G. giv dem løche.
NB. Pauli dag, den 25. jan., et meget deylig soelskind og behagelig stille veyr, heele dagen.

Dom. esto mihi den 5. febr. in templo soli deo laus et gloria (54)! Et glad budskab om min nye capellan hr. Muusis kong. confirmation paa hans vocation. Gud give hans levnet, embede og omgjøngelse saaledis at jeg fremdelis kan tache Gud med glæde!

Den 10. marti en fredag blev hr. Muus ordineret til personell capellan for Gjerdrums prestegjeld. Gud give ham dertil naade og løche!

Den 14. marti reyste mine k. venner svogersøn(!) og daatter med deris 5 smaa børn herfra til deris hjem igjen. Herrens navn være loved! jeg har og sed børnebørn. Guds naade og milde forsyn være over enhver af dem til velsignelse.

- (133) Dom misericord. (55) den 9. april blev her Peter Muus indsat som personel capellan til Gjerdrum præstegjeld. Gud give med ham naade og løche! Dom. cant. (56) den 23. april. døde vor gode gamle biscop Dorph, hvis sjæl Gud glæde ævindeligg.

IV ANDRE NOTATER

- (33) Aarlige depancer (57) i rede penge, som siden min tid her er indfaldet, foruden daglig udgift til fornødenheder og huses paakrav, og den store bekostning jeg ved en forfalden præstegaard inden og uden til at bedre og oprette har havt nu i 6 aar og endnu videre forestaar (om Gud vil, hvis guddommelig hjælp og forsyn jeg maa uendelig tache, som i disse tunge og besværlige krigstider har hjulpet mig saa vidt igjennem til denne dag, laus Deo (58)) saa har været og endnu er (det Gud i naade formilde med en ønskelig fred) aarlig udgift i rede penge -

Krigstyr (59) med ordinair og extra ordinair skatter af præst og præstegaard ved dette sted -
til 50 rixdr.

Pengeløn til præstegaardens behøvende tienistefolch (foruden deris ophold med fulde og sædvanlige klæder) som aarlig er - til 30 rixdr.

Aarlig og behøvelig provision for huset af fiskevare, er af dette slag som følger -

	rixdr.	ort	sk.
2 tdr. spegesild -	a 4	2	
1 td. stor kaagesild	a 3		
1 td. salt torsk	a 4		
2 <u>q</u> varter høstsild	a 1	2	
1/2 <u>q</u> varter flamsk sild	a	3	
(34) 400 lagefløndre	a	1	12
2 bispd. klipfisk	a	1	20

	rixdr.	ort	sk.
3 bpd. tør torsk	a	1	20
3 bpd. Bergens stor fløndre	a	2	16
1 td. salt med stor maal	a	4	
4 bpd. humle marchen 12 sk. denne tid.			
2 spegelax - etc.			
Er summa - til -	a 42	3	12

Indkjøb om aaret ved marchens tider 8 bispd.
talg, i det høyeste, NB, a 1 rdr. og derover.

Aarlig provision (60) for en større huusholdning
- end og af hvad kornvare fortæris i huset -

3 tdr. spegesild

1 td. stor kaagesild

1 td. saltet torsk

1 qvarter høstsild

1/2 qvarter Jomfrulands machrel eller particulier
spegesild

300 gode lagefløndre

200 gode L... fløndre

2 pd. store Bergens-fløndre

2 gode spegelaxe

(37) 3 bpd. klipfisk

1 td. spansk salt

5 bpd. Soloer humle - hos dølen kjøbis

6 bpd. tør torsk

a 1 ort 8 sk.

2 pd. faarekjød

a 1 ort 10 sk.

8 pd. talg

a 3 ort 8 sk.

Siktet ruug til vor eget bord 10 tdr.

Malt til vor huus til øll og

brændeviin

30 tdr.

Grynbyg

16 tdr.

Blandkorn til kaagemeel

16 tdr.

Brødhavre

40 tdr.

Til kalver, høns etc.

24 tdr.

(37) Indmaalet korn efter tærskningen af dette aars indhøstning paa præstegaarden - 1717

<u>Byg</u>	<u>Bl.korn</u>	<u>Havre</u>	<u>Ruug</u>	<u>Hvede</u>	<u>Erter</u>
43 t. 7 skp.	32 t. 4 skp.	85 t. 4 skp.	2 t. 6 skp.	2 t. 3 skp.	1 t.
Af aar 1718					
46 t. 4 skp.	33 t.	101 t. 4 skp.	5 t.	2 t. 4 skp.	1 t.
Af aar 1719					
24 t. 6 skp.	24 t.	36 t.	9 t. 3 qtr.	2 t.	1 t.
Af aar 1720					
62 t. 2 skp.	37 t. 7 skp.	84 t. 7 skp.	11 t.	5 t.	1 t. 6
Af aar 1721					
66 t.	23 t. 3 qtr.	81 t. 3 qt.	16 t.	4 t.	1 t.

(38) Generale observationer aarlig.

1. Naar slæden kand gaae paa første føre, udfør møgen, saa kommer den nest jorden.
2. Hvad godt du vil unde dine hest(e), da giv dem det beste før juul (ligesom qveget), saa trivis de heele aaret.
3. Driv paa tærskning og maltgjøren, at det ingenlunde skal hindre din vaargjærning med jorden.
4. Saa snart jorden er tidig, og du kand pløje din ager, da forsøm det iche, (thi jo tiligere sæd, jo tiligere høst).
5. Pløy iche for grundt, men følg vel under landet, saa faaer du tidsel, dylle og ureene rødder op af jorden.
Harve vel og med flid handle jorden, og forsøm iche væltning.
Saae jorden tynt og tycht, som den er til.
Naar de 3 ting gjøris, saa faar du (nest Guds hjælp) godt og reent korn.
6. Begynd du høeslet i tide (thi den siste høying er gjerne den vanskeligste), forsøm aldrig i godt veyr (i hvor bestandig det ser ud) at indtage høe 3de dag, thi det er forsøgt at høe i godt varm veir (end og ureent, udi nord-bacher) er bleven indført heele lader fulde, og iche ringeste slaget sig eller forandret.
7. Skjer dit korn før bygget brister og havren render, og forsøm aldrig at drage paa stør, saa tager du iche skade, men har halv-berget. Glem saa iche Gud først og sist at bede og tache og den fattige at meddele og vær forresten i alle ting med Guds villie fornøyet. - Amen.

(135) Ny aabod paa Prestegaardens huuse der engang tilforne i min tid er oprettede, og nu med Guds hjælp igjen efter sin brøstfældighed atter opbygges og repareris, har kosted (uregnet mad og øll, mine egne folch og hester til samme tjeniste, foruden andre smaa ting) for rede penge dette aar 1736 41 rd. 3 ort 16 sk.

Det nye huus, eller stuebygning, bestaaende af 4 værelser, jeg paa egen bekostning lod opsætte, har kosted uberegnet øll og mad, i rede penge til timer mænd, snidkere, muremester, glarmester (61) etc. med alt hvad der til samme bygning behøvedis, uden och inden, klædning og malning etc. der beløber til summa, omtrent, saa vidt antægnet blev, 174 rdr. 2 ort 8 skl.

1745 Staldens aabod, hvortil fra almuen fich 53 rdr. 8 s., blev bekostet efter opskrift i det ringeste beregnet 61 rdr. 14 s.

(137) Antægnet hvad rede penge af alle(62)
 stepenge og indkomme derved (fra nye
 ny-aars-dag 1734 ved Gjerdrums k
 og udgivet, som beløb da til den
 Indtægt rd. ort s. Udgift

NB:		NB:
Dog intet slags		Her under
korn soldt dette		paa en
aar, uden karve		gang i byen over
		100 rdr. til nye
	541 3 10	gang-klæder 380

I Gjerdrums kald Guds forsiun og af lidt kand
 meget
 at aarlig indtækt større blir end udgift monne
 vær

Thi tacher jeg den Herre sød,
 som her gir mig og mine brød!

- (138) Indtækt og udgift af Gjerdrums kald i alle slag penge for aar 1740 (foruden provste-embedet) in og korn-tienden efter den med almuen gjorde i penge, beløber da rigtig in alles til den

Indtækt	rd.	ort	s.	Udgift	rd.	..
	712	-	18		6

aa slutter vi det gamle aar og Herre
 Thi hver et tall her tægnet staar, Gud
 at ind- og udgift følgis ad, sæ
 Det jeg med mine og mit huu

- (29) Offer paa de 3 store høytider i min tid :/: Gud skee evig ære :/: er falden. Matricul-aar.

Anno		rd.	ort	sk.
1713	Paaske	37	-	5
	Pins	30	1	7
1714	Juul	42	3	6
	Paaske	41	-	4
	Pins	44	-	4
1715	Juul	37	3	20
	Paaske	24	2	18
	tempore belli (63)			
	Pins	47	1	8
1716	Juul	45	3	18
	Paaske	40	1	6
	Pins	41	3	4
1717	Juul	48	3	16
	Paaske	53	3	10
	Pins	47	3	16
1718	Juul	52	-	4
	Paaske	57	-	6
	Pins	63	2	6
	cum alienis militi ... (64)			

		rd.	ort	sk.
1719	Juul	63	-	10
	Paaske	61	3	8
	Pins	57	3	4
1720	Juul	66	3	6
	Paaske	68	3	22
	Pins	65	2	12
1721	Juul	75	2	2
	Paaske	70	3	4
	Pins	66	3	12
1722	Juul	69	2	22
	Paaske	73	2	4
	Pins	74	2	14
1723	Juul	66	2	16
	Paaske	66	3	12
	Pins	62	1	14
1724	Juul	67	1	8
	Paaske	68	1	4
	Pins	67	1	4
1725	Juul	72	3	-
	Paaske	69	2	-
	Pins	62	2	16
1726	Reductions aar paa pengene (65)			
	Juul	72	-	8
	Paaske	72	2	10
	Pins	63	3	12
1727	Juul	72	-	-
	Paaske	61	2	4
	Pins	66	2	10
1728	Juul	66	2	14
	Paaske	74	-	-
	med Cap. 5 rd. (66)			
	Pins	69	3	-
1729	Juul	71	3	4
	med Cap. -			
	Paaske	74	1	16
	Pins	73	-	12

		rd.	ort	sk.	
	1730	Juul	73	-	7
		Paaske	70	1	20
		Pins	71	-	11
(30)	1731	Juul	72	2	-
		Paaske	78	2	18
		Pins	66	1	12
	1732	Juul	74	3	20
		Paaske	78	2	-
		Pins	72	1	12
	1733	Juul	76	1	14
		Paaske	78	3	20
		Pins	61	1	16
	1734	Juul	73	-	18
		Paaske	77	2	22
		Pins	76	3	20
	1735	Juul	73	-	20
		Paaske	78	1	20
		Pins	74	3	2
	1736	Juul	73	-	12
		Paaske	75	-	8
		Pins	71	1	16
	1737	Juel	81	3	16
		Paaske	77	1	14
		Pins	74	3	6
	1738	Juel	79	2	5
		Paaske	77	1	2
		Pins	80	1	2
	1739	Juel	78	1	16
		Paaske	80	-	4
		Pins	75	-	12
	1740	Juul	77	2	2
		Paaske	74	1	8
		Pins	65	2	8
	1741	Juul	72	2	6
		Paaske	65	2	14
		Pins	67	1	16

		rd.	ort	sk.
1742	Juul	70	3	16
	Paaske	66	-	16
	Pins	64	1	20
1743	Juul	71	1	-
	Paaske	70	-	16
	Pins	73	-	4
1744	Juul	73	-	-
	Paaske	77	-	6
	Pins	73	1	20
1745	Juul	75	3	16
	Paaske	74	1	20
	Pins	74	1	8
1746	Juul	76	3	4
	Paaske	77	2	8
	Pins	73	3	4
1747	Juul	79	1	12
	Paaske	72	2	16
	Pins	73	1	8
1748	Juul	73	3	12
	Paaske	67	3	10
	Pins	64	3	20
1749	Juul	69	2	10
	Paaske	74	3	-
	Pins	73	3	-
1750	Juul	71	1	8
	Paaske	74	-	6
	Pins	72	-	14
1751	Juul	70	1	8
	Paaske	81	1	8
	Pins	76	-	6
1752	Juul	71	-	8
	Paaske	76	2	18
	Pins	74	2	20
1753	Juul	70	2	8
	Paaske	69	2	6
	Pins	69	2	2

		rd.	ort	sk.
1754	Juul	73	-	22
	Paaske	73	1	16
	Pins	68	-	16
1755	Juul	71	1	18
	Paaske	77	-	-
	Pins	77	1	12
1756	Juul	79	3	2
	Paaske	72	2	12
	Pins	75	-	12
1757	Juul	70	-	8
	Paaske	73	1	12
	Pins	70	3	8

V SELVBIOGRAFI

(67)

I.N.I.

Begyndelsen i Jesu navn
Beskicker endnu til vort gavn!

Extract og memorial af og over mit livs og
levnets begyndelse og fremgang til indeværende
aar 1715.

Anno 1682 den 4. decembris om eftermiddag hora
4ta (67) blev jeg paa Moss fød og frembaaren til
verden og dette synlige lys at beskue af foræl-
dre, fader Anders Jørgensøn, fordum borgermester
i Helsingborg og derefter tolder over Moss sogn
og Krogstads tolderie her udi Norge, moder Sophia
Hansdaatter Hiort.

Nest følgende onsdag den 6. dec. blev ved daaben
igjenfødt og christnet af min døbefader herr
Christen Hendrichsøn, sognepræst til Moss og Ryg-
ge menigheder, hvilchen ogsaa publicerede og con-
firmerede daaben i kirchen anno 1683 den 18. ja-
nuarii. Testes bapt. (68): Herr landcommissar-
ius Hans Hansøn Rosenkrøydts, som gav faddergave
3 rosenoubler (69). Jørgen Sechman, tolder i
Christiania, gav faddergave 3 rosenoubler.

Farbroder Jørgen Jørgensøn, foget udi Bamble fog-
derie, boendis i Brevig. Commissarii Lars Larsøns
kiereste bar mig til kirche og i kirchen, og gav
(68) faddergave 4 rosenoubler. Alhed Sørensdatter
fuldte med.

Udi mine forældris huus paa Moss af en og anden informatore oplært til Guds kundskab og boglige kunsters videnskab i 9 aars tid.

Indtil min salig fader i sitt 77de aar ved døden blev os frakaldet anno 1697 den 1. martii, en løverdag. Da jeg i mit 14 aar med 2de søskende fuldte voris moder sommeren derefter til Kjøbenhavn. Hvor jeg da paa ny blev holdt under privat institution udi 3 aars tid.

Hvorpaa jeg anno 1700 i mit 18de aar blev dimitteret til academiet, da værende decano doct. Casparo Bartholin, og obtinerede (laus Deo) honores academicos, eligerede til privatum præceptorem doct. Olaum Vorm (70).

Forblev saa ved academiet indtil høsten, da jeg efter begjering skriftlig af ærværdige og vellærde herr Berthel Mygind sognepræst for Hasle, Schejby og Lisbergs menigheder i Aarhus stift i Jylland, overreiste fra Kjøbenhavn til hannem, for at faa nogen øvelse ved prædichestolen, saasom jeg dertil særdelis henvendte mit pund, og prædichede jeg da første gang i Jesu navn dom.
(69) 3tia adventii de carcere Johannis (71), og blev opholdt hos bemelte sognepræst udi 1 1/2 aars tid.

Derfra kom jeg atter efter begjæring af ærværdige og vellærde herr Peder Vinding sognepræst for Østervelling, Helstrup og Greensteen menigheder i Viborg stift, hos hvilchen jeg antog condition (72) for at informere 4re hans sønner. sc. Søveren, Jens, Christen og Lars Winding udi boglige kunster, og andkom til Østervelling præstegaard anno 1702 neste løverdag efter paaske-fæsten.

Da 1 aars tid udi samme condition var henløben, og jeg altid saae singulair (73) yndiste, hørlighed og kjerlighed for mig, saa at jeg maatte persvaderis (74) til at continuere nogen tid, maatte jeg dog søge permission at gjøre en hastig reyse til Kjøbenhavn, for at lade mig see ved academiet igjen, hvilchet og skeede.

(70) Anno 1703 den 26. april gav jeg mig paa reysen, og kom til Aarhus, hvor jeg forefandt min fætter Hans von Ham, med hvilken jeg gjorde compagnie, og reyste over Samsøe, og derfra til Calumborg den 3. maji, derfra til Schioldensholm den 4. maji, og andkom til Kjøbenhavn søndagen den 6. maj. efter aftensang.

Den 13. maji før mældte aar sustinerede jeg examen philosophicum, de doct. Olao Vorm decano, og blev annoteret med character haud illaudabilem. Laus Deo (75).

Den 12. junii der efter reyste jeg igjen fra Kjøbenhavn til vands og arriverede om løverdagen den 16. junii for Aarhus, hvorfra jeg da igjen forføyede mig til min forrige condition hos herr Peder Vinding, og andkom igjen til ham den 21. junii.

Aaret derefter 1704 d. 24. jan. om aftenen døde prestekonen i Østervelling. Gud giv hinde og os alle en gledelig opstandelse (76).

Forblev saa i samme condition i fire aar til det forrige, tilsammen 5 aars tid, indtil jeg tænkte videre at se mig om og med Guds naade fortsatte mine begyndte studeringer, og fremdelis følge Guds villje i min skjæbne.

(71) Derpaa tog jeg afsked 1707 den 18. junii og reyste til vands fra Jylland til Kjøbenhavn, hvor jeg - Gud skee ævig ære - kom efter mit forsæt den 24. junii nest efter, som var St.Hans dag.

Den 28. julii derefter fich jeg efter Guds forsyn locum fixum ved communitetet og blev sat som commensalis ved det fjerde bord paa Klosteret (77).

Imidlertid blev den 25. aug. den første examen theolog(icum) efter den ny kongl. forordning andg. vocation for de geystlige holden, examin-atoribus doct. Joh. Vandalino og doct. Hect. Gotf. Masio, da iblant 5 examinandos 1 fich laudab., 3 haud contemnend., 1 rejectus (78).

Frequenterede saa Academiet, indtil Gud lod det forefalde at 3de lectie i Christianiæ skole blev vacant, hvilchen hørertjeneste rector mag. Jacob Rasch lod mig ved min svoger Raunsdorfs skrivelse tilbyde, og som jeg derudi saae Guds særdelis villje og forsyn, tog jeg imod dette tilbud, og efterat jeg havde taget afsked fra Klosteret, hvor jeg spisede siste gang den 23. oct. dom. 18 post trinitatis, gjorde jeg mig færdig til reysen.

(72) Gich derpaa til skibs og den 24. october derefter til seyls fra Kjøbenhavn og med mildt og beqvem bør løverdagen derefter sc. 29. oct. kom her op til Norge og arriverede til Laurkullen samme aften. Kom saa til Christiania den 31. oct. aftenen før Alle helgens dag, og fant svoger Raunsdorf og søster udi god tilstand. Gud ske ære.

Samme aar 1707 den 24. nov. die Jovis in scholam a rectore introductus sum, thema rectoris fuit: Multiplicans scholas et docentes multiplicat doctrinas. Deinde in nomine S. Stæ. Trinitat. P.F.S.S. Ephorus 3tia classis constitutus sum (79).

Disciplerne jeg fant for mig i 3. lect. vare i tallet saa mange som der vare sjele i Noæ Arch:

	Berthel Tabert
	Peter Møllenhoug
Anno 1708 natten imellem	Søren Essendrup
9. og 10. oct. indfaldt	Nicholai Holm
den forskrechelige store	Peter Abelsted
ildebrand, da 3 á 4	Envold Muus
qvart. i aske.	Jacob Nilsøn
	Christian Blomhof

Anno 1709 den 12. julii skeede første gang i min tid translation (80) i skolen, da 6 fra min 4de lect. med berømmelse ascenderede (81), sc. Tabert, Møllenhoug, Essendrup, Holm, J. Nilsøn, Abelsted.

(73) Samme aar var det den 27. junii torsdagen tegnet med navn 7 sovere in Cal. da den svenske armee efter 9 aars krig i Polen og Moschov blev totaliter slagen ved Pultava i Moschov, der han havde lagt sig til at bestorme byen. Den svenske konge flyde over Nyber-strømmen til Tartariet (82), ellers blev slagne og fangne af de svenske andskrevne for over 19000. Og den 29. aug. derefter kom den ordre til Norge, at alle kongens søefolch skulde nedførís til Kjøbenhavn, som var det første tegn hvoraf man sluttete krigen ville vogne hos os.

Den 7. sept. blev jeg ved Guds naade frelst fra en stor uløche, da 400 bord nedfalt om mig, uden at skade mig, men en koe ved min side ihjel-slagen. Nomen et numen tuum sit benedictum in secula (83)!

Den 12. nov. kom de danske uden hinder i land paa Skaane ved Raaleje.

Anno 1710, den 29. jan. kom Hans Juul under min disciplin, som begyndte da fra første rudimenter (84).

Den 10. martii en mandag bemeldte aar blev det store slag imellem danske og svenske holden ved Helsingborg, da vi tog en temmelig stor forliis. Gud oprette voris skade for sin naadis skyld!

Samme dag ved samme time døde doct. Joh. Vandell i Kjøbenhavn efter sit gjorte ønske til Gud.

Den 20. martii fich skolen første gang interesse af liig for tolvklochen (85).

(74) Den 13. maji kom moder her op til os i Gammelbyen. Gud i naade omfavne baade hende og os.

Den 19. maji qviterede vi den gamle skole paa torvet for dens brøstfældigheds skyld.

Den 26. aug. kom baron Løvendall her op til Christiania.

Dette aar tænkte jeg da paa - volente Deo (86) - at gjøre en reyse til Kjøbenhavn for at expedere mine studia og nyde dimission fra Academiet (87). Hvortil Gud føyede leyligheden, da Løvendall om vinteren skulde og reyse ned, og en esquadre af

orlofsskibe laa færdig i Laurvigen at indtage ham, under hvis svite jeg og blev insinueret (88) at følge. Reyste derpaa den 7. dec. en søndags aften til vands fra Christiania og kom den 8. hujus til Laurvig, hvor vi blev juule-fæst over.

Imidlertid gjorde jeg beregning over hvad reditus certy et incerty præteriti anni (89) havde tildraget sig af min condition ved skolen, som da for det aar med alt hvad Clotho, Lachesis, Atropos havde importeret (90), beløb tilsammen til summa imod 80 rixdlr. L. D.

Anno 1711 den 28. jan. onsdag eftermiddag gich vi til seyls fra Staværn og løchelig - Guds ære - andkom for Kjøbenhavn den 31. januar.

- (75) Den 2. febr. sc. Fest. Purific. Mariæ (91), da jeg var kommen i Kjøbenhavn, faldt jeg i en svær sygdom, af hvilchen jeg dog ved Guds naadige hjælp blev restituered. Herre du opholdt min sjel og igjengav mig livet, lad din ære aldrig døe hos mig her eller hisset.

Den 11. febr. Tachsigelsens fæst blev min sjelis sygdom lægt, da jeg paa sengen blev efter absolution communicered det hellige (92) af mag. Jacob Lodberg domprost til Vor Frue Kirche i Kjøbenhavn.

Dette min Frelseris aller helligste legeme og blod give mig altid glæde for sjælen, størche i troen og forsichring om saligheden!!!

Den 4. martii derefter blev jeg saa frisk at jeg da begyndte at gaa ud og høre mig om paa Academiet, og opvartede doct. Hans Bartholin, som antegnede mig til attestats (93) i maji.

Tirsdagen den 19. maji 1711 sustinerede jeg ved Guds aands bistand examen theologicum under examinadoribus doct. Hans Bartholin og p. Joh. Steenbuch, obtinerede character Haud illaudabilem. Examinandi vare 6, af hvilche 3 blev admitterede og 3 rejicerede (94).

- (76) Den 27. maji neste onsdag efter Fest. pent. prædichede jeg ved Guds aands bistand for dimiss. (95) over den mig forelagde text i Trinitatis Kirche under p. Steenbuchs censur, som tribuerede mig laudabilem. Herre, dit store navn og din megen naade vorde ophøyet!

Derefter indløste jeg og Testimonium publicum (96) fra Academiet under da værende rectore magnifico p. Christiano Reitzer. Som aldt af mine attestatis in originali videre udvisis.

Nestfølgende 14. junii dom. 2. p. Trin. om aftenen foer jeg ud fra Kjøbenhavn (hvor pesten allerede var andstuchen og den gandske sommer derefter grasserede forfærdelig (97)) og forføyede mig til floden som laa færdig at gaa med Løvendall igjen til Norge.

Den 15. jun. gich da floden til seyls og andkom den 2. julii til Larviig, og den 8. jul. kom jeg til Gammelbyen. Lovet være Gud for saa god och løchelig reyse.

Den 27. julii andtog jeg provsten i Christiania mag. Peder Lange hans søn Ole Lange under information.

Den 21. aug. skeed en hastig invasion af den norske armee på Vigsie (98), som dog strax retournerede i sept. maanet.

(77) Anno 1712 den 5. febr. fih jeg af mad. Hans Carstensøns 20 rixdr. i croner (99) for liigvers og testamente (100) jeg skrev over hendis sal. daatter Sophia Kamp, som døde den 21. jan.

Den 21. febr. dom. reminiscere (101) prædichede jeg ved Guds aands bistand til høymesse for Christianiæ menighed, hvor iblant Løvendall og var i kirche, som efter prædichen lod sig merche med at have naade for mig. Gud vær min ven!

Den 23. maji blev justitsraad Schades søn Christen Schade for en tid sat under min privat information.

Den 30. maji kom og Hans Casten Hess under min information, som og skulde følge 3de lectie.

Den 28. jun. kom jeg hjem af reysen fra Christiansand, paa hvilchen jeg havde været i 17 dage.

Anno 1713. Den 18. febr. die Saturni (102) lod Gud efter sin utænelige og ubegribelige forsyn den naade mig tilvendis at velbaarne fru bispinde Munch som patronesse (103) til Gjerdrums hovedkirche, efter at forrige sognepræst herr Povl Nilsøn Archtander døde tilforn den 15. febr. paa sin reyse fra Christiania, da jeg og neste søndag tilforn den 12. febr. prædichede ved Guds aands bistand i byens kirche til høymesse, evang. de operariis in vinea (104), hvilchen var og blev den siste prædichen den sal. mand hørde her i verden. Derpaa tilstundede aftenen for ham og (78) dagen for mig. Gud kaldede ham til løn og hvile fra sit arbeide, og befalede mig i hans sted at gaa til arbeide i sin viingard. Idet jeg strax efter den 18. febr. blev af patronerne sc. fru bispinden (som og Lachman sen. underskrev)

voceret til at succedere (105) afgangne
sognepræst udi Gjerdrums præstegjeld. Hvilchen
deris vocation nedgich samme aften med posten til
kongl. allernaadigste confirmation.

Mange stød fandtis vel for dette i veyen, men
intet kunde omstøde eller hindre det Gud vilde
hav(e) frem og befordre.

Den 21. julii derefter fuldkommede Gud det ved
kongens haand som han havde begyndt ved andris
haand, da mit kaldsbrev paa bemeldte præstegjeld
blev confirmeret og underskrevet, dat. Fride-
richsborg Slot den 21. julii anno 1713.

(79) Dette kongens brev, som min svoger Raunsdorf (der
samme aar in januar var nedreyst med folchet som
herfra til Holsteen blev transporteret, Gud samle
ham igjen med glæde til os og før ham vel til-
bage) havde ladet indløse fra Cancelliet (hvilche
penge dog med andet her siden er bleven riktig
af mig betalt) blev mig med posten opsendt og
mig ved mons. Mechelborg i hænde bragt.

Den 13. aug. Die dominica (106) efter høymesse,
paa hvilchen dag jeg holdt mig glad, da jeg saae
Guds behag og kongens naade havde værdiget mig
uværdige til at føre Christi evangelium det glæ-
delige budskab for folch og menighed. Aller hel-
ligste treenige Gud fader, søn og hellig aand, i
hvis store og hellige navn jeg som den aller rin-
geste og aller uværdigste iblant dine tjenere er
kaldet og beskicked til det hellige embede og
sandheds tjeniste, hellige mig i din sandhed,
opreys mig ved din naade, bereed mig ved din
aand, ifør mig end kraft af det høye, dit raad,
din viisdom og behagelige villje, hvorved jeg er
viss og forsikret om at være ført og fremmet til

denne dag og denne stand, vær altid med og over mig, at jeg i ald min gjerning og tjeneste maa blive en ret Johannes, opfyldt af Herrens naade i mit betrode embede, saa at jeg kand gjøre andre med mig salige, leed mig her efter dit raad og annam mig siden til ævig ære. Amen!!!

- (80) Den 19. aug. nedskichede jeg med posten den mig forelagde eed til Cancelliet, til hvilchen at holde Gud størche mig.

Den 18. aug. gjorde jeg siste opvartning i Christiania Kirke-chor som hebdomedarius (!) (107) ved sangen, da mag. Peder Holm fra Sædland (?) prædichede over den text sal. 40.9. Jeg har lyst at gjøre din villje, min Gud. Gud optænd i mig ved din aand lyst og kjerlighed i et bestandig forsæt at tjene dig til ære, din meninghed til opbyggelse.

Den 24. aug. skeede translation i skolen, da mine 2de privatister Juul og Lange bleve satte i 4de lectie. Samme dag valedicerede (108) jeg skolen, og qviterede mit hører-embede. Gud som hjalp mig herudi, hjælp og fremdelis og lad din kraft fuldkommis i min skrøbelighed.

Den 21. oct. en løverdag fløttede jeg fra Christiania ud til min søster i Gammelbyen. Gud være lovet og velsignet for hver dag, hver time og stund jeg der levede og nød min ophold, for hver naadis tegn Gud lod mig der see, lad godt og miskunhed følge mig fremdelis.

Den 2. nov. en torsdag var jeg med de andre 2de candidatis s. ministerii hos biskop Deichman, og bleve af ham examinerede til ordination (109), som over gich, Gud skeep ære, med glæde og for-

nøyelse. Gud og hans naadis bistand tacher jeg paa ethvert sted.

- (81) Den 3. november fredagen nest efter bleve vi i Herrens navn ordinerede hver til sit sted til ret embede, jeg uværdigste Hans Andreas Hiort sognepræst til Gjerdrum, herr Jacob Acton sognepræst til Bøe i Tellemarchen, herr Andreas Baar residerende capellan til Solum ved Scheen. Hvilche var og biskop Deichmans første præste-ordination efter hans opkomst til dette land og stift. Elegit text Act. 4.29 (110). Og nu Herre, gif dine tjenere at tale dit ord med ald frimodighed. Samme dag ved Guds aands bistand prædichede jeg, da vi og samtlige derefter bleve delaktiggjorde i Herrens h. nadver. Gud lade min frelseris allerehelligste legome og blod størche mig i troen, rense mig fra synden, trøste mig i døden, frelse mig paa Dommens dag! O Jesu Christe! Lad mig, som her i naadens rige spisis og skjenchis med dit egit dyrebare legome og blod omsider engang i ærens rige komme til bords med Abraham, Isaac og Jacob, og mættis med dit ansiktis høytidelige beskuelse. Amen!!! Bønhør O Jesu! Amen!!!

- (82) Dom 22 p. Trinitat. (111) den 12. nov. prædikede jeg ved Guds aands bistand udi Opsloe Hospitals kirche, og holdt den første messe og altartjeniste i det hellige mig betrode embede, hvor jeg da af adskillige fornemme velyndere, venner og brødre under spil og music i kirchen fich et godvilligheds offer, som beløb sig til en summa paa 90 rixdlr., for hvilchen kjerlighed jeg og strax efter tjenesten ved altaret aflagde min tachenkelige erkjendelse. Af dig O! Gud har jeg alle ting, dig tacher jeg for alle ting.

Den 28. nov. en tiisdag forlod jeg da moder og søster i Gammelbyen under befaling af Guds varetækt og velsignelsis forønskning, og kom samme dags aften i Jesu navn til Gjerdrums præstegaard og det huus og sted Gud der havde aabnet og be-redt for mig. Gud bygge mit huus! Gud boe i mit huus! indtil du sætter mig i dit huus, som iche er bygt med hænder.

Dom. 1. adventy den 3. dec. gjorde jeg ved Guds naade første præstetjeniste udi Gjerdrums hovedkirche og blev derefter in N. Stæ. Trinitatis (112) af provsten herr Thomas Rosing (113) introduceret. Herre har jeg fundet naade for dine øyne, da gach nu ey din tjener forbi.

- (83) Anno 1714. Dom quasimodog. (114) den 8. april begyndte jeg efter mit forsæt i Herrens navn catechisation og overhørelse med ungdommen i kirchen, hvilchen - juvante Deo - herefter skal holdis aarlig den første søndag i hver maanet fra paaske til michels-dag, foruden den samling som skeer udi husene. Gud stat mig støv og aske bi med din hellig aands kraft.

Den 13. aug. en mandag visiterede biskop Deichman ved Gjerdrums kirche.

Den 14. aug. tiisdagen derefter blev jeg i Jesu navn efter Guds behagelige raad og naadige forsyn udi herr biskop Deichmans, provsten Rosings og andre venners nærværelse forloved med den mig af Gud udvalde sjel og elskelige Guds barn Sara Povlsdatter Archtander (115), hvilchet voris kjerligheds forbund og løfte herr biskopen med sin haands paaleggelse bekræftede. Min Gud og mine fædris Gud, som har ført mig fra min første tid indtil denne dag, hvis gode forsyn og naadige

villje jeg udi hver en ting har at tache, stad-
fæste i naade det du self efter din behag begyn-
te! Og lad den begyndte kjerlighed imellem os ved
dig selv, som er idel kjerlighed, saaledis fuld-
kommis og løchsaliggjøris at vi paa jorden maa
finde fra himmelen naade, løche og velsignelse,
og omsider naar vi skal fløttis fra jorden, da
samlis i himmelen med den udvalde i ævig salig-
hed. Amen! Giv os det Herre Jesu amen!!!

Haf tach O! Gud for hidindtil du mig har vildt
spare
for meget ondt, og meget godt mig ladet veder-
fare!

For hver et aar dig tacher jeg - for løche -
hæld og baade,
Gid! hver en dag tilbage er maa vise mig din
naade!

Amen i Jesu navn amen.

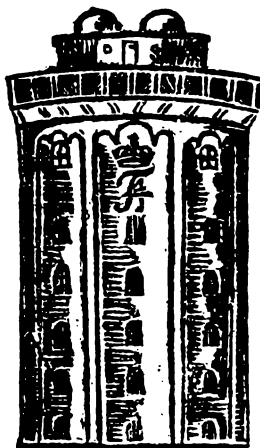
Kris- og Reyse-
Kalender

Paa det Aar

M.DCC.XV.

Med en kort Underretning
om Maanens Op- og Nedgang
og dens Ankomst i Sønder;
Saag en liben Underretning
om Vinden.

Beskrivelse af den fra Uranib. 2. m.



Et stort Bogenst. gr. 42. Rm.

Beregnet og sammenskrævet af
Christen Agerholm.
Mathem: Studios:

Købt hos St. Joh. Phil. Bockenhoffers
Efterlovsforste/og findes hos hende
tilkjøbt.

Extract af den Kongelig
trykte Forordning om
Almanakkerne.

Ningen enten i Danmark el-
ler Norge maa understaae
sig / nogen slags Almanakker/
Strif. Calender eller Progno-
stiske Tilleg at trykke eller for-
handle / uden de alleene / som
Universitets Forordnede dertil
udvælger og beskifter / under
Tre Hundrede Rixdalers For-
brudelse / til det runde Astrono-
miske Taarn ved Trinitatis
Kirke i Kiøbenhavn / og alle
med. betreffende Exemplarers
Fortabelse til Bogtrykkeren
som Almanakkerne / med be-
melte Universitets Tilforord-
nedis Tilladelse / tryk-
ter og forfær-
diger.



Nærværende Aar
regnis
Efter Christi Fødsel
1715.

Efter Verdens Skabelse 5682

Siden Reformationen • 198

Siden den Oldenborgiske
Stammis Regiering i
disse Riger • • • 266

Fra vor Allernaadigste Arves
Konges Kong Frederich
den Fjerdes Fødsel • 44

Fra Kong Christian den Femtes
Danske Lovs Publication 32

● Ny Maane. | ● Fuld Maane.
☾ Første Qvart. | ☾ Sidste Qvart.

Perig. C. Maanen næst ved Jorden.
Apog. C. Maanen længst fra Jorden.

Opdentallet 5. Epacten 14.
Søndags Bogst. G.

Imellem Juul og Fastelavn er
9 Uger 5 Dage

JANUARIUS

Soel i ~~W~~ den 20. Kl. 1. 14. min. Efter.

Di 1 Nyt Aar. On 2 Abel To 3 Enoch Fr 4 Methusalem Lof 5 Simeon	*h Soel op 8. 24. 11. 3. 36. ansees til ● Kl. 6. 11. efterm.
---	--

G Der Jes. var fød i Jodel. Matt. 2

S 6 H. 3. Konger M 7 Knud Hertug Di 8 Julianus On 9 Paul. Erem. To 10 Erhard Fr 11 Walsamon Lof 12 Reinhold	tems Soel op 8. 17. 11. 3. 43. mes Perig. C. 32) Kl. 2. 9. Efterm.
---	---

A Der Jesus var 12 Aar/ Luc. 2.

S 13 C. e. H. 3. R. M 14 Kelly Di 15 Maurus On 16 Marcellus To 17 Antonius Fr 18 Prisca Lof 19 Sara	Hilarius. Dies Confessionis fulve vestis! ● Kl. 7. 12. m. efterm.
---	--

G Om Bryllupet i Cana / Joh. 2.

S 20 C. e. H. 3. R. M 21 Agnes Di 22 Vincentius D 23 Emerentia To 24 Timotheus Fr 25 Pauli Omv. Lof 26 Polycarpus	Sab. Sebastian. *r Vær/ Soel op 7. 16. 11. 4. 4. heel us Apog. C. stadigt/
---	--

G Jesus gil ned af Bierget/ Matt. 8

S 27 C. e. H. 3. R. M 28 Carolus Di 29 Samuel On 30 Adolant To 31 Petrus	C Kl. 7. 44. efter. bliver bedre. Soel op 7. 41. 11. 4. 19
--	---

Ommer suad vint tempora de hinc et illuc.
 In fuerint venter deignans pupilla genti.
 In fuerint pupilla debeat avatio vna.
 In hinc aut plura, degnans tempora cana.

FEBRUARIUS.

Soel i H den 19. Klof. 3. 6. Form.

Fr 1 Birgitta	Win-
Lof 2 Kyndelmisse	teren

☩ Jesus traade i Skibet/Matt. 8.

S 3 4 S. 12 Kong.	♂ ♀
M 4 Veronica	● fl. 6. 40. for.
Ti 5 Agatha	tils
On 6 Dorothea	Soel op 7. 28. H. 4 32
Lo 7 Richardus	tager /
Fr 8 Corinthia	♂ ♀
Lof 9 Apollonia	

☩ Om Klinten og Hveden/Matt. 15

S 10 5 S. 2. 7. Keng.) fl. 10. 59. efterm.
M 11 Kattig. Jesi	stem.
Ti 12 Eulalia	
On 13 Benignus	Soel op 7. 12. H. 4. 48.
Lo 14 Valentin	Natter
Fr 15 Sigfred	* H fuld/
Lof 16 Onesimus	og

☩ Om Arbejdere i Viing. Matt. 20.

S 17 Septuages.	Finbanus.
M 18 Concordia.	● fl. 10. 46. for.
Ti 19 Gabinus	ufundt
On 20 Eucherius	Døyr/
Lo 21 Valerius	Soel op 6. 56. H. 5. 5.
Fr 22 Peders stoel	Apog. C.
Lof 23 Tertullianus	feer

☩ Om de 4 slags Sædjord/Luc. 8.

S 24 Sexagesima	Matthias ♂ ♂
M 25 Victorin	
Ti 26 Nestor	C fl. 3. 27. m. efter.
On 27 Laetantius	Soel op 6. 37. H. 5. 23.
Lo 28 Hillegaard	ilde ud.

MARTIUS.

Soel i V den 21. Kl. 3. 17. m. Efterm.

Fr 1 Albinus *Q Soel:
Lof 2 Simplicius sin/

W Om Christi Daab Matt. 3. Qvinq.

So 3 Fastelavn	Lucius.
Fr 4 Adrianus	*V for:
Li 5 Hvide Tid.	● Kl. 5. 15. m. efterm.
On 6 Hste Onsdag	Soel op 6. 20. Kl. 5. 40.
So 7 Perpetua	Perig C. *Q
Fr 8 Philemon	andris
Lof 9 40 Ridder	♂♂ med

W I Es. fristis af Diev. Matt. 4. Qvadr.

So 10 I Es. i Faste	Edel
Fr 11 Candidus	Δ Q
Li 12 Gregorius	● Kl. 8. 15. form.
On 13 Kamperdag	Soel op 6. 7. Kl. 5. 13.
So 14 Zacharias	*H ont
Fr 15 Marthildis	og uska
Lof 16 Gudmund	dig.

W Om den Can. Qv. Mat. 15. Remin.

So 17 2 S. i Faste	Giertrud
Fr 18 Ebuart	*Q Døp/
Li 19 Joseph	Soel op 5. 15. Kl. 6. 5.
On 20 Robert	● 4. 7. f. Naar. beg.
So 21 Benedictus	Apog Tvevndøgn
Fr 22 Casimirus	holder
Lof 23 Didrik	♂♂

W I Es. drev en Diev. ud/ Luc. 11. Oculi

So 24 3 S. i Faste	ved/
Fr 25 Marix Bøb.	
Li 26 Endder	
On 27 Gustavus	Soel op 5. 36. Kl. 6. 24.
So 28 Eustachius	Kl. 7. 20 for.
Fr 29 Jonas	omver
Lof 30 Quirinus	lee/

W I Es. spiser 5000 M. Joh. 6. Lætare

So 31 Midfaste

Soel 8 den 20 Kl. 4. 49. m. Form. 1720.

M 1	Quo	M: Sacrificiu	Pro gratia
Li 2	Theodossa	ri	e p. s. l. v. e. v. o. t. a. l.
D 3	Nicetas		vaadt
So 4	Americus		Soel ops. 50 Kl. 6 50.
Fr 5	Irene		● Kl. 2. 10. f. Perig.
Lo 6	Egeffus		♂ ♀ ♂
			og

W Joder. ville steene Jes. Joh. 8. udi.

E 7	i S. i Jase	Sixtus
M 8	Dionossius	* ♀ fugtig.
Li 9	Golle	
On 10	Ezechiel	♂ Kl. 2. 22. m. efter.
So 11	Leo	Soel ops. 2. Kl. 6. 52.
Fr 12	Julius	Behrlig.
Lo 13	Justinus	

S Hosianna/ Davids Son/ Mat. 21.

E 14	Maline Grund.	Liburtius
M 15	Christ. s. Godef.	♂ ♀ usund
Li 16	Calixtus	Soel op 4. 11. Kl. 7. 23.
D 17	Rudolph	♂ ♀ Apog. C
So 18	Silartorsh.	♂ Kl. 9. 12. m. efter.
Fr 19	Langfredag	Simon. Luft/
Lo 20	Sulpitius	* ♀

S Om Christi Opstandelse/ Marc. 16

E 21	Vaaffedag	Arator.
M 22	2 Vaaffedag	Gergius.
Li 23	3 Vaaffedag	Soel op 4. 34. Kl. 7. 26.
D 24	Albertus	* ♀ forandris
So 25	Marc. Evan.	Kl. 6. 54. efterm.
Fr 26	Eletus	til
Lo 27	Chariotta.	

W Jes. tom ind ad l. D. Joh. 20. Qval.

E 28	1 E. e. Vaaste	bedra.
M 29	Pet. Martor	
Li 30	Teisa.	♂ ♀

MAJUS.

Soel i II den 21. Kl. 7. o. Efterm.

Laarsm.
S 1 Phil. Jacobi
Wilm. **So** 2 Siacmundy
Jes. d. **Fr** 3 Raaremisse
J. m. **So** 4 Florianus
J. br.

Soel op 4. 20. kl. 7. 40
 foldt
 ● kl. 10. 14. m. for.
 udi

Om d. gode Hyrde/ Joh. 10. Miser.

S 5 2 S. e. Paaste
M 6 Joh. ad Wort
Di 7 Domicilla
On 8 Stanislaus
So 9 Joh
Fr 10 Hermas
Lo 11 Mamertus

Lusten.
 Got
 Soel op 4. 7. kl. 7. 13.
 Wær/
) kl. 9. 26. form.

Om en liben kund/ Joh. 16. Jubik.

S 12 3 S. e. Paaste
M 13 Eueno
Di 14 Christfernus
So 15 Sophia
So 16 Halsfor
Fr 17 Bededag
Lo 18 Ericus

Gabriel
 maades
 Apog. C. lig
 Soel op 3. 54. kl. 8. 6.
 varmt/
 ● kl. 11. m. efter.

Om d. H. Vands Emb. Joh. 16. Cant.

S 19 4 S. e. Paaste
M 20 Sibylla
Di 21 Helena
On 22 Gustus
So 23 Desiderius
Fr 24 Domitianus
Lo 25 Urbanus

Pudontia;
 Δ
 O op 3. 42. kl. 8. 18.
 Soel

Beder i Jesu Nasu/ Joh. 16. Rog.

S 26 5 S. e. Paaste
M 27 Johannes
Di 28 Wilhelm
So 29 Maximus
So 30 Christi. Himel.
Fr 31 Petrus

kl. 2. 16. m. for.
 skin/
 Soel op 3. 33. kl. 8. 27.
 Perig. C. 08
 Wigandus
 Dame

*M. Jens Ulfhart, 1718
 in sin bisp. by-jah. 1718*

JUNIUS.

Soel i D den 22. Kl. 5. 39. m. Form.

Zof 1 Nicodemus Kl. 6. 13. m. est.

Naar Crost. Romer / Joh. 15. Exau.

S 2	G. e. Vaaste	Marcellinus
M 3	Erasmus	* 2 tre
Ri 4	Quirinus	
On 5	Bonifacius	Soel op 3. 27. 11. 8. 36.
So 6	Phil. Chans.	Seede
Fr 7	Paulus	
Zs 8	Medardus	med

Hvo mig elster / Joh. 14.

E 9	Vinkedag	Kl. 0. 20. for.
M 10	2 Vinkedag	Rinde.
Ri 11	3 Vinkedag	Baru. Apdft. Apog.
On 12	Lumperdag	Soel op 9. 19. 11. 8. 47.
So 13	Eobias	og
Fr 14	Valerius	* 7
Zof 15	Vitus	Regn

Om Christo og Nicodemo / Joh. 3.

S 16	Ermitatis	Kl. 3. 10. m. for.
M 17	Botulpius	
Ri 18	Arnolphus	Soel op 3. 15. 11. 8. 45.
On 19	Servatius	hoblandet
So 20	Chr. Legem	
Fr 21	Demetria	
Zof 22	10000 Watt.	

Om den rige / Luc. 16.

S 23	1 G. e. Trin.	Oh
M 24	St. Hans	Kl. 8. 50. m. for.
Ri 25	Prosper	Perig. C. ofters
On 26	Jeremias	Soel op 3. 16. 11. 8. 47.
So 27	Joh. Sovere	
Fr 28	Treneus	Oh
Zs 29	Pet. og Paul	hvaanden varmere.

Om den store Madurre / Luc. 14.

S 29	2 G. e. Trin. 1. 2. 3.	
------	------------------------	--

This page contains a calendar for the month of June, listing various feast days and their corresponding liturgical readings. The entries are organized into sections, each beginning with a heading in a decorative font. The text is written in an old German script, likely from a 17th-century manuscript. The right margin contains handwritten notes and corrections in a similar script, providing additional context or details for the listed events.

JULIUS.

Soel i. Q. den 23. Kl. 6. 18. m. Efterm.

Nr 1 Theobaldus Ri 2 Maria Besøg. D 3 Cornelius Ro 4 Ulrichus Fr 5 Anselmus Lof 6 <i>ii</i>	● Kl. 3. 21. m. for. *H Soel op 3. 19. n. 8. 41. *A smugt. ♂B
--	--

Om det fortabte Saar / Luc. 15.

S 73 S. ef. Erin. Nr 2 Nield Ri 9 Corillus D 10 Knud Konge Ro 11 Nils Fr 12 Henricus Lof 13 Margareta	Willebaldu) Kl. 4. 47. m. efter. Apog. C. ♂♂ Soel op 3. 25. n. 8. 37. Bær! ♀♀
---	---

Bærer barmhiertige / Luc. 6.

S 144 S. est. Triff. Nr 16 Apost. Absel. Ri 16 Susanna D 17 Alexius Ro 18 Roana Fr 19 Ruffinus Lof 20 Elias	Bonaventura. for: ● Kl. 3 4. efterm. Soel op 3. 32. n. 8. 22. anderlist! <i>Des honorificationis eius benedictionis pro vota!</i>
---	---

Jesus lærer at Skibel / Luc. 5.

S 216 S. e. Erin. Nr 22 Mar. Magd. Ri 23 Apollinar. D 24 Christina Ro 25 Jacobus Fr 26 Anna Lof 27 Martha	Daniel. Hundedage begyndes C Kl. 1. 48. eft. Perig. Soel op 3. 43. n. 8. 17. ♀ Barme
---	---

Om Phariskærnis Rett. Matt. 9.

S 286 S. e. Erin. Nr 29 Nlaf Ri 30 Abbon D 31 Germanus	♂♀ ♂♂ Regn/ ● Kl. 6. 14. efterm. Soel op 3. 17. n. 8. 3.
---	--

1710 for i den 11. febr. 1710
 for i den 11. febr. 1710
 for i den 11. febr. 1710

AUGUSTUS.

Soel i MD den 24. Kl. 1. 22. Form.

So	1	Ned. Raengsel	♁♂
Fr	2	Stephan. P. K.	
So	3	Eleazar	♁♂

✠ Jesus spiser 4000 R. Marc. 8.

So	4	S. e. Trin.	Dominicus.
We	5	Oswaldus	Apog. ♀ Hees
Ti	6	Christ. Forkl.	Soel op 4. 7. 11. 2. 13.
On	7	Donatus	11. 10. 28. form.
So	8	Coriacus	*♂
Fr	9	Romanus	den.
So	10	Laurentius +	♁♂

✠ Om de falske Propheter/ Matt. 7.

So	11	S. e. Trin.	Herman.
We	12	Clara	tills
Ti	13	Hippolltus	♁♀
On	14	Athanasius	Soel op 4. 22. 11. 2. 23.
So	15	Maria Him.	11. 1. 11. 11. form.
Fr	16	Kochus	tager
So	17	Liberatus	♁♂

✠ Om den utro Huusfoyed/ Luc 16

So	18	S. e. Trin.	Helena.
We	19	Oswaldus	Perig. C.
Ti	20	Bernhardus	Soel op 4. 26. 11. 7. 2.
On	21	Anastasius.	11. 7. 12. 11. 11.
So	22	Symphorian.	heed
Fr	23	Zachæus	og.
So	24	Bartholm.	Hundredage endis.

✠ Jesus græd over Jerusal. / Luc. 19

So	25	S. e. Trin.	Ludvig
We	26	Archieus	Klar Luft.
Ti	27	Sebbardus.	♁♀
On	28	Louise	Soel op 4. 12. 11. 7. 7.
So	29	Joh. Batay.	11. 1. 12. form.
Fr	30	Benjamin.	
So	31	Rebecca.	

This is a calendar page from a historical document, likely a church calendar or almanac. It lists the days of the month of August, including the names of saints and feast days, along with astrological symbols and references to biblical events. The text is written in a historical script, possibly Latin or Old Norse, and includes some handwritten notes in the right margin.

SEPTEMBER.

Soel i Den 23. Kl. 9.45. m. Efter.

Om Pharif. og Tolderen/ Luc. 18.

S 1 II S.e. Trin.	Egidius,
M. 2. Heraeles.	Apog. C. Heed.
Ei 3 Lupus.	♂♀
D 4. Moses.	Soel op s. 9. u. 6. 51.
Lo 5. Nathan.	og
Fr 6. Magnus.) Kl. 2. 4. m. for.
Lof 7. Regina.	Δ U klart

Om den Dove og Stume/ Marc. 7

S 8-12 S.e. Trin.	Maria Fødsel.
M. 9. Sargonius	Bævt/
Ei 10. Soffhen.	*♂
D 11. Protus	Soel op s. 25. 11. 6. 35.
Lo 12. Syrus	♂♀
Fr 13. Coprianus.	● Kl. 10. 30. forme
Ls 14. Ophsielse	

Om Samarit. og Leviten/ Luc. 10.

S 15 13 S.e. Trin.	Euphemia.
M. 16. Eschillas.	Perig. C. Δ♀
Ei 17. Lambertus	
Dn 18. Lamperdag	Soel op s. 41. n. 6. 19.
Lo 19. Eitus	ansees
Fr 20. Gauka.	(Kl. 2. 11. forme
Lof 21. Matthæus	*♀

Om de Li Spedalste / Luc. 17.

S 22 14 S.e. Trin.	Manritius. *♀
M. 23. Hofsas	Tævd. Høsten beg.
Ei 24. Berhardus	ff
Dn 25. Elephas	Soel op s. 57. n. 6. 3.
Lo 26. Casarius.	got
Fr 27. Cosmas	● Kl. 4. 13. est.
Lof 28. Salomon	Denr/

Hvo d. største i Himmerig? Mat. 18.

S 29. St. Michel	15 S.e. Trinitas.
M 30. Hieronymus	Apog. 198 Luft

OCTOBER.

Soel t'W. den 23. Kl. 9. 7. m. Eftern.

- Di 1 Remigius
- On 2 Theophilus
- To 3 Candidus
- Fr 4 Franciscus
- Sa 5 Placidus

Soel op 6. 12. n. 5.
 bliver
 ♀♂
 Kl. 8. 44. form.

Om Eufens Son af Mainz / Luc. 7.

- S 6 16 S. e. Trin
- M 7 Birgitta
- Di 8 Pelagia
- To 9 Dionysius
- To 10 Gedeon
- Fr 11 Tid. 4. Gofsel
- Sa 12 Maximilian

Kides. □♀
 Δ♀
 efters
 Soel op 6. 30. n. 1. 30
 haanden
 ♀♂
 Kl. 7. 37. eftern.

Om den Vatterfottige / Luc. 14.

- S 13 17 S. e. Trin
- M 14 Calixtus
- Di 15 Hedevig
- On 16 Gallus
- To 17 Florentinus
- Fr 18 Lucas Evang.
- Sa 19 Ptolomæus

Carpus. ♀♂
 Perig. C.
 foldere/
 Soel op 6. 45. n. 5.
 udf.
 Eufens/
 Kl. 11. 46. m. for.

Hvis Son er Christus? Matt. 22

- To 20 18 S. e. Trin
- M 21 11000. Jomfr.
- Di 22 Cordula
- On 23 Spiren
- To 24 Proclus
- Fr 25 Crispinus
- Sa 26 Amandus

Bendelina.
 tems
 melig
 Soel op 7. 1. n. 4. 50
 Blindig.
 ♀♂
 Kadiagt

Om den Berckbrudner / Matth. 9.

- S 27 19 S. e. Trin
- M 28 Sim. og Jud
- Di 29 Marcias
- On 30 16000 Mart.
- To 31 Wolfgang

● Kl. 9. 43. m. for.
 Apog. C. tems
 Soel op 7. 17. n. 4. 43.
 melig. Kide.

Soel t'W. den 23. Kl. 9. 7. m. Eftern.

Handwritten notes in the right margin:
 This is the first day of the year
 and the first day of the month
 and the first day of the week
 and the first day of the year
 and the first day of the month
 and the first day of the week
 and the first day of the year

NOVEMBER.

Soel i A den 22. Kl. 11. 16. m. Estern.

1 Alle Helgen
2 Alle Siale

☐ H
mildere

Om Bryllups Klæder/ Matth. 22

3 20 S. e. Trin.
4 Otto
5 Blandina.
6 Leonhard.
7 Engelbert
8 Claudius
9 Lord

☐ H
ans
sees
Soel op 7. 34. n. 4. 26
* 2

Om den Kongelig Mand/ Job 4.

10 21 S. e. Trin.
11 Worten Bisp
12 Jonas
13 Brixius
14 Friderich
15 Leopoldus
16 Otmarus

☐ H
lig
Lutherus.
n. 11. m. form.
til
Soel op 7. 46. n. 4. 16.
Binters
* 2

Om de 10000 Pund/ Matth. 18.

17 22 S. e. Trin.
18 Hefobius
19 Elisabeth
20 Amos
21 Marie Of.
22 Cecilia
23 Clemens

☐ H
Kuls
Anianus. Δ
n. 1. 10. form.
Bæve.
Soel op 7. 58. n. 4.

Om Skattens Wpnt/ Matth. 22

24 23 S. e. Trin.
25 Catharina
26 Conrad
27 Facundus
28 Spnther
29 Eberhard
30 St. Christian

☐ H
Bæve.
Christogonus
n. 4. 48. form.
Soel op 11. n. 2. 49.
og ufradt
Bæve.
Andreas

[Vertical handwritten notes in the left margin, including names and dates.]

[Vertical handwritten notes in the right margin, including names and dates.]

DECEMBER.

Soel i 7 den. 21. N. 10. 16. Efterm.

Om Jes. Indrid. i Jerus. Mat. 21.

S 1 S. i Advent
 M 2 Bibiana
 Li 3 Eobonias
 D 4 Barbara
 Eo 5 Seraphia
 Kr 6 Nicolaus
 Es 7 Agathon.

kliver
Dies Inventionis
sancti Agathae
solus Agathae vota
Agathae

Om Legu i Soel og Maan. Luc. 21.

S 8 S. i Advent
 M 9 Joachim
 Li 10 Judith
 D 11 Damafus
 Eo 12 Epimachus
 Kr 13 Lucia
 Es 14 Nicafus

Mar. Udsfang
 folde
 H. 10. 39. m. est
 Soel op 8. 27. N. 3. 39
 og.

Om Johannes i Hængsel. Matt. 11.

S 15 S. i Advent
 M 16 Lazarus
 Li 17 Ignatius
 D 18 Lamperdag
 Eo 19 Nemesius
 Kr 20 Abraham
 Es 21 Thomas

Johanna.
 fugtigt
 H. 6. 19. efterm.
 Soel op 8. 30. N. 3. 30.
 Døpe/
 holder.
 Apog. C.

Om Hans Tidnisbord. Joss. 1.

S 22 S. i Adv.
 M 23 Eorlaens
 Li 24 Adam og Eva
 D 25 Juledag
 Eo 26 2 Juledag
 Kr 27 2 Juledag
 Es 28 Børnedag

Soelbørn/Portefe
 ved/ (Dag
 Soel op 8. 29. N. 3. 31.
 H. 11. 24. efterm.
 St. Stephan
 Job. Evangelist
 H. keret

Jesu Gad. og Rob. forindr. Luc. 8.

S 29 S. est. Jaul
 M 30 David
 Li 31 Evlveser

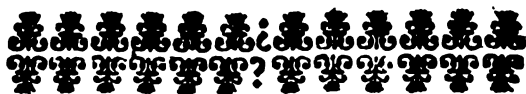
Roab. 1
 Ruid.

Om Formørckelser.

I dette Aar 1715. faar vi en total Formørckelse i Soelen meesten over aldt Danmark / se nemlig den 3. May / begynder i Kiøbenhavn Klocken 9. og betager Soelen gandske naar Klocken er et Qvarter over 10. og tager af indtil Klocken er lidet over halfgaaen Tolf / da den er gandske til Ende..

Den 11. November om Morgenen Klocken tre Qvarter til Fire / begynder en sunlig Maanens Formørckelse / er størst Klocken 5. 11. Minuter / betager lidet over to tredie Deele af Maanen / og endis Klocken 5. 45. Min.

Derforuden er en Formørckelse i Soelen den 27. October / og en i Maanen den 18. May / som begge bliver her hos os usunlige..



Ben-Viser for Kjønsen- de igiennem Danmark/ Norge og Sverrig.

I. Fra Kiøbenhavn til Ham- borg.

De agende Postter reyses ordinaire
denne Ben/ Nømlig :

Fra Kiøbenhavn til Kjøbenhavn Fire Mile
Kjøbenhavn Fire
Søer / om mand der bafver
at bestille / er To Mile / hvis
ide / lige ad

Slagelse Fire
Sorø To

Her gaar mand ofver det store Belt med en
Smacke / hvorfor betales / om Sommeren
Fire Rixdaler / og om Vinteren Fem
Rixdaler / ad

Nyborg i Sjen / regnis for Fire Mile.
Odense Fire
Affens Fire

Her gaar mand ofver det lidet Belt med en
Serge / hvorfor betales om Sommeren
og Vinteren halstredie Rixdaler / ad

Affens Høe / regnis for To Mile
Haderslef To
Løgstød To og en half
Slensborg Tre og en half

B

Dan.

Dannevert	• •	Tre Mile.
Nensborg	• •	fire
Nehmens	• •	tre
Teseho	• •	tre
Pinnenberg	• •	tre
Damborg	• •	tre

Summa 56 Mile.

II. Fra Hamborg til Aalborg i Jydland.

Man kan rejse den samme Vej tilbage
som oven er specificeret/ indtil Haders-
lef/ eller ogsaa denne :

Fra Hamborg til Olzborg / Fire Mile.

Bramstæde	• •	to
Nymønst	• •	to
Nordorp	• •	tre
Nensborg	• •	tre
Sottorp eller Slesvig	• •	tre
Blensborg	• •	fire
Haderslef	• •	syv

Derfra gaar den ridende Post / og tager
Brevne med ad

Solding	• •	Fire Mile.
Deyle	• •	fire
Horsens	• •	fire
Marbun	• •	fire
Randers	• •	fire
Biborg	• •	fem
Aalborg	• •	ti

Summa 63 Mile.

El

Ærs er den korteste Ven fra Haderslef til
 Aalborg denne/ hvilcken Kiobmandens
 ordinaire renser naar de i de andre Kiobs
 skæder intet har at bestille.

Fra Haderslef til Goding Fire Mile.

Snee	.	.	sex
Engvang	.	.	fire
Riborg	.	.	fire
Aalborg	.	.	ti

III. Fra Kiøbenhavn til Chri-
stiania i Norge.

Fra Kiøbenh: til Helsingør Fem Mile.

Her gaar mand ofver Sundet ad

Helsingborg/regnis for	.	.	een
Engelbom	.	.	tre
Laholm	.	.	tre
Halmsted	.	.	tre
Siedinge	.	.	to
Falckenberg	.	.	to
Warbjerg	.	.	tre
Ragelund	.	.	halftredie
Rongsbaad	.	.	halfanden
Gottenborg	.	.	halftredie
Wigen Dahus	.	.	halfanden

Fra Dahus til Ingelstraw	.	.	een
Sandbaaden	.	.	halfanden
Aasen	.	.	een og een fiering
Oddevald	.	.	een og to fiering
Herrestad	.	.	een half
Dvistrum Bro	.	.	halfanden
Svarteborg	.	.	halfanden
Rabbasse	.	.	een

til Hee . . .	to og en fjerding	Wil.
Ekellerie . . .	een	
Wled . . .	halfanden	
Hagesked . . .	een og en fjerding	
Helle . . .	halfanden	
Friiderichshald . . .	een half	
Ingelbal . . .	halfanden	
Lilledal . . .	een half	
Borrekirke . . .	tre fjerding	
Friiderichsstad . . .	een fjerding	
Kloppen . . .	een	
Diling . . .	halfanden	
Wos . . .	een tredie	
Huseby . . .	een	
Groftad . . .	een	
Rold . . .	een	
Rissa . . .	een	
Chriftiania . . .	to	

Samma 59 Mile.

IV. Fra Chriftiania til Bergett ved Strandsiden.

til Aker . . .	to	Wil.
Bragenes . . .	to	
Sunnestrøe . . .	tre fjerding	
Simonftad . . .	en og en fjerding	
Sundby . . .	en og en fjerding	
Nordby . . .	en og en fjerding	
Hiemb . . .	en fjerding	
Aften . . .	en fjerding	
Steenholt . . .	een	
Hogfet . . .	en fjerding	
Steen . . .	een	

Bree.

til Breebig	• • •	halfanden	til.
Eeg	• • •	en fiering	
Wallefird	• • •	tre fiering	
Kragreen	• • •	tre	
Oster-Risøer	• • •	to	
Grønnesund	• • •	en fiering	
Maen	• • •	en fiering	
Ongeftad	• • •	en og en fiering	
Berge	• • •	en fiering	
Waage	• • •	en og en fiering	
Affen	• • •	en og en tredie	
Sandsted	• • •	een	
Nedernes/ Kongsg:	• • •	en fiering	
Grimsted	• • •	een	
Hagested	• • •	een	
Wagested	• • •	halfanden	
Birkeland	• • •	halfanden	
Obel	• • •	een	
Wee	• • •	een	
Chriftiansand	• • •	toe	
Mandal	• • •	fire	
Spangiereid	• • •	halfanden	
Korsbafn	• • •	halfanden	
Farfund	• • •	en og en fiering	
Liffereid	• • •	een	
Hitterøe	• • •	to	
Sognedal	• • •	halfanden	
Eggersund	• • •	to og en fiering	
Sirevog	• • •	halfanden	
Ovalbeen	• • •	een	
Hobberftad	• • •	halfanden	
Bryne	• • •	en og en fiering	
Ovevad	• • •	tre fiering	
Gann	• • •	en half	

til Stavanger . . .	halftredie Mil.
Karsund . . .	fem
Bergen . . .	ti

Sum: 71 og en half Mil

V. Fra Christiania til Bergen ofver Land.

til Bircknæs . . .	tre Mil.
Baagenffad igiennem Har-	
stoven . . .	tre og en fiering
Ofverdal i Brandbue . . .	
. . .	en og en tredie
til Land . . .	fem
i Land . . .	fire
Bang i Valles . . .	fem
Ondal . . .	to
Sler . . .	to
Bang . . .	tre
Under Fjile Fjeld . . .	halfanden
Ofver Fjile Fjeld . . .	sex
Galberen . . .	to
Ofver Galberen . . .	tre
Lærdals Dern . . .	tre
Lædanger til Soes . . .	tre
Næs . . .	tre

Siden til Bergen fire Skifter
 til Baads ofver to store
 Fjorder . . . ti
 Eller ofver to Eider sex Skifter
 lige langt . . . ti store

Sum: 60 og en half Mil.

VI. Fra

VI. Fra Christian: til Trund-
hiem ofver Gielder: Aasen.

Til Bron: Aas i Skismee Sogn 3 Mil.

Stangen i Uldensagers S: tre

Edsvaldsbacken . . . tre

Worstuuen . . . halfanden

Nedike . . . halftredie

Gild i Bang Sogn . . . een

Stor Jle . . . een

Steen i Ringsager Sogn to

Melum paa Rind . . . to

Lille Hammer . . . een

[Ellers land mand fra Eds-

voldsbacken/ reyse til Bants

paa Worstuuen . . . halftredie

og derfra til Frangstoen

. halftredie

] fra Frangstoen til Stielve

paa Næs . . . een

fra Stiel til Stien i Rings-

agers Sogn . . . to

fra Steen til lille Hammer/

hvor Nissen endis . . . tre

Fra lille Hammer til Qvam

i Qver . . . halfanden

Loknæs . . . halfanden

Berg i Ringeboe . . . een

Hundrop paa Fron . . . een

Soedrop . . . een

Forbigt i Qvamb . . . een

Breen Frigaard . . . een

Sell . . . een

Tofte Frigaard paa Dofre to

til Sodestuen en Mill.	Oercken to
Mile.	Hullie halfanden Mill.
Driffstuen halfanden Mill.	Rissim
halfanden Mill.	Opdal en Mill.
Sundet	tre
Bridlagger i Kenneboe	to
Sognedals Auer	to
Sognes i store Sielb	halfand:
Fog	een
Borten	een
Melbuus	een
Grundhiem	to

Sum: 53 og en half Mill.

VII. Fra Helsingborg til Stockholm.

Den som agter at reyse til Stockholm hafs
ver derhen tre flags Bepe.

Den første Vey til Stockholm.

Fra Helsingborg til Engelholm
to og en fiering Mill.

Labolm	tre
Halmsted	to
Draera	to
Kaminas	en og tre fiering
Niffere	en og fem otendeel
Vohlere	en og tre otendeel
Giflane	to og en fiering
Ohra	halftredie
Unnete	en og en fiering
Ferra	to
Fentroying	en og tre fiering

Kap.

NOTATER I KALENDEREN

JANUAR

(I margen)

Clara dies Pauli bona tempora denotat anni,
Si fuerint venti designant prœlia genti,
Si fuerint nebula, pereunt animalia quæque,
Si nix aut pluvia, designant tempora cara.

Oversettelse:

En klar Påsok varsler gode årstider.
Er det blåsevær, varsler det kamper for folket.
Er det tåket går alle dyr til grunne.
Er det snø eller skyer, varsler det dyrtid.

(15. januar) Dies confessionis cum deprecatio(ne). Solve vota.

Oversettelse:

Bekjennelsens dag med bønn om avergelse (eller nåde). Oppfyll løftene.

APRIL

(1. april) Liberationis dies ... 1726.

NB: Sacrificia Deo gratiis agendis et solve vota!

Oversettelse:

Befrielsens dag ... 1726. Det må ofres til Gud som takk og oppfyll løftene.

MAI

(Øverst i margen) "Det heter at når ... har fått korsmessedugurden, har det ei mer å kreve for den vinter." En blekk-klatt skjuler et ord, trolig småfe eller ungdyr. Korsmesse om våren var 3. mai.

(I margen nederst) "NB: Ved urbanitider (ca. 25. mai) er den beste byg-sæd."

(Nederst) "NB: Naa skal og samlis barck og vie-træ eller bircher til huderne og læder at be-rede".

JUNI

(21. juni) Dies conservationis cum decantatione.
Solve vota!

Oversettelse:

Redningens dag med sang. Oppfyll løftene.

(I margen og nederst) "NB: Fra St.Hansdag skal urter og blomster til medicin pluchis.

NB: Veronica etc.

NB: Naar ageren er ureen af gress, tidsel og ukrud, da leg jorden i ækre eller træ et aar, oppløy da og vel rodharve den uge nest for gamle St.Hansdag (dvs. første uke i juli etter ny stil), kaldet rodløs-uge, da intet faar rod, og derfor ingen sæd saais da i den uge."

JULI

(20. juli) Dies honorificationis cum benedictione.. . Solve vota.

Oversettelse:

Æresbevisningens dag med velsignelse. Oppfyll løftene.

(I margen) "Anno 1718 fick vi af den store lade paa Svendsrud 50 vinterlæss høe, og af den mindre 30 vinterlæss. Sc.: Godt høevær."

AUGUST

(Notat ved 10. aug. i margen) "Laurenti dies, vulgo (vanlig kalt) Lars-Sock, gammel merchedag, at naar den var god og klar, skulde og følge god

og tør korn-høst, men regnis efter gammel stii
12te dag efter den nye."
(Noten nederst er en fortsettelse av tekst på
foregående side og er gjengitt i den sammenheng).

OKTOBER

Notatene i margen og nederst på denne side er
fortsettelse av tekst på foregående side og gjen-
gis i den sammenheng.

NOVEMBER

(2. november) Dies ordinationis cum laudatione.

Oversettelse:

Innvielsens dag med lovprisning.

(I høyre marg) "Timmer til bygning eller bord
skal altid huggis naar maanen tar af, som er
sterchist og sprecher icke, men brende-ved huggis
helst paa ny, den varmer bedre og giver flere
gløder."

(Nederst) "NB: Fra disse tider til kyndelmisse
bør folchene staae op i otte 4 om morgenen at
arbeide."

Noten i venstre marg er fortsettelse av tekst på
foregående side og gjengis i den sammenheng.

DESEMBER

(3. desember) Dies promotionis cum grat. actione.

Solve supremo vota!

Oversettelse:

Forfremmelsens dag med takksigelse. Oppfyll
løftene til Den aller høyeste.

(7. desember) "NB: Fattigis rente-penge 2 rdr.
betalis samme dag til dem eller deris casse."

NOTER

- 1) Gjelder vinteren 1714-15.
- 2) Kjone, tørkehus.
- 3) Innført mellom mars og april i kalenderen.
- 4) Svendsrud - middelaldergard som på denne tid ble brukt under Prestegarden.
- 5) Både kullaks og brannaks er brannsopper som angriper kornet.
- 6) Små runde brød som gjerne ble delt i fire kløyvinger.
- 7) Korn betyr her bygg.
- 8) "Fjellet" er fremdeles betegnelsen på skogen vest for bygda; her gjelder det allmenningen.
- 9) Efningsstrær eller emningsved er trær som er vokst slik at de er spesielt egnet til redskap, bygningsmaterialer o.l.
- 10) Tida mellom våronn og slåttonn.
- 11) Vanlig kappsæd.
- 12) Laurenttii eller larsmesse, larsok, var 10. aug. Gamle laurentii var 10 dager seinere.
- 13) 29. sept.
- 14) D.v.s. i juli.
- 15) Garder øst for Prestegarden.
- 16) Sørbygda.
- 17) Garder i Vestbygda.
- 18) Vulgo osv. - vanlig kalt larsok (larsmesse).
I det følgende er det tale om "gammel stil".
Det sikter til den julianske kalender som ble avløst av den gregorianske kalender i året 1700 i Danmark og Norge ved at man gikk rett fra søndag 18. februar til mandag 1. mars.
Se NHL, stikkordet Kalender (s. 148).

- 19) En stang på 8 alen skulle være 5.024 meter. "Prestemålet" ville dermed bli på 1237 m² (7 stenger i lengden og 7 i bredden), men i realiteten noe mer ettersom stanga skulle være så mye over 8 alen at den kunne stå i jorda. Det vanlige målet på Romerike var på vel 1080 m² (NHL, stikkordene Alen, Mål, Stang).
- 20) Svovel kunne bli brukt som vern mot de underjordiske. Jfr. Asbjørnsens sagn om tussefrieren i "En aften ved Andelven" (Norske huldreeventyr og folkesagn I, (Oslo 1949) s. 151-158, note s. 250). Her er formålet trolig både vern mot sykdom direkte og mot skader som de underjordiske kunne påføre hestene.
- 21) Salmenes bok 50 - 14: Det må ofres til Gud som takk og du må oppfylle løftene dine til Den aller høyeste i dag eller en annen dag ved solnedgang.
- 22) På grunn av en utydelig forkortelse i siste ord er tolkingen usikker. Trolig: Jesus syndernes frelser (e.l.).
- 23) Annen søndag etter Kristi åpenbaringssøndag eller trettendagen.
- 24) - i Herrens navn.
- 25) I den hellige treenighets navn.
- 26) Schoutbynacht - en hollandsk tittel på kontreadmiral, brukt også i den danske marine.
- 27) 1 tønne gull var 100 000 dlr.
- 28) - i Herrens navn.
- 29) Publicum - her: det offentlige.
- 30) Bryllupstale og liktale.
- 31) Søndag etter nyttårsdag.
- 32) Loka var sunnhetsbrønn og badested sør for Filipstad i Sverige.
- 33) Tredje søndag i fasten.
- 34) Kalesjevogn.

- 35) Styver - en nederlandsk sølvmynt, verd et par skilling.
- 36) Bispen fikk 10 riksdaler, hans sekretær 4 dlr., tjeneren og kusken hver 1 ort 8 skilling.
- 37) Liktale.
- 38) Gud vende det til det gode!
- 39) Imponere - her pålegge.
- 40) Betal den Høyeste dine løfter for det guddommelige navns skyld. På denne dag den 20. juli eller neste dag til solnedgang. (Salmenes bok 50 - 14).
- 41) Usikkert hva forkortelsene står for; muligens skal notatet forstås slik: "Det første tegn til blødning fortsatte 4 dager, den 18. febr. etc." Jfr. notatet nedenfor om årelating 6. mai.
- 42) Himmelfartsdagen.
- 43) Notatet på latin under 17. nov. er vanskelig å tolke på grunn av forkortelsene, men refererer til Salomos ordspråk 16 - 7 og er en lovprisning av Gud som fikk hans fiende til å holde fred.
- 44) Min kjæreste datter bortlovet.
- 45) Sekretærene.
- 46) Copulere - vie.
- 47) Faddere.
- 48) Gjermeningen, flere vann med dette navn mellom Hakadal og Holter. Her trolig Gjerdrums-gjermeningen i det nordvestre hjørnet av Gjerdrum allmenning.
- 49) - h.a. - dette år.
- 50) Ifølge kirkeboka var han borger og skredder på Bragernes.
- 51) Genet - fastsatt godtgjørelse.
- 52) Lørdag klokken 4 om ettermiddagen.
- 53) - etter min oppfordring.

- 54) Fastelavnssøndag den 5. februar. I kirken, lovprist og æret være Gud alene.
- 55) Annen søndag etter påske.
- 56) Fjerde søndag etter påske.
- 57) Utgifter.
- 58) Gud være lovet.
- 59) Krigsskatt.
- 60) Årlig forråd.
- 61) Glassmester.
- 62) Her og i det følgende er manuskriptet defekt, noe som er markert med prikker.
- 63) Krigstid.
- 64) - med fiendtlig hær.
- 65) Det foregikk reduksjon av myntverdien på denne tid.
- 66) Rimeligvis offer ved fastens begynnelse; dette tidspunktet heter på latin Caput jejunii.
- 67) Kl. 4.
- 68) Faddere.
- 69) Verdifull mynt, 4-5 daler.
- 70) Han ble meldt opp til eksamen ved akademiet (universitetet) for dekanus C.B., og oppnådde (Gud være lovet) de akademiske grader, valgte til privat-preseptor (rådgiver i studiet) doktor Olaus Vorm.
- 71) Han preket tredje søndag i advent om Johannes i fengsel.
- 72) Condition - tjeneste.
- 73) Enestående.
- 74) Persvadere - overtale.
- 75) Den 13. mai førnevnte år besto jeg examen philosophicum pådag med doktor Ole Worm som dekan og blev innført med karakteren Neppe uprisverdig. Lovet være Gud.
- 76) Notatet om dødsfallet er skrevet med kode som er løst av Harald Winge.

- 77) Han fikk fast plass ved communitetet som var en stiftelse til understøttelse av fattige studenter, og som opprinnelig hadde tilhold i et tidligere kloster. Her ble han bordfelle ved det fjerde bord.
- 78) Ved den teologiske embetseksamen for de to eksaminatorene fikk en av de fem kandidatene laudabilis ("rosverdig"), tre fikk haud contemptendus ("ikke å forakte"), og en strøk.
- 79) 24. nov. torsdag, ble han introdusert i skolen av rektor som holdt tale over emnet: "Når man øker antallet av skoler og lærere, øker man kunnskapene". Deretter ble jeg innsett i den hellige treenighets hellige navn som hører i tredje klasse. (Latin). (Det er uklart hva bokstavene P.F.S.S. står for).
- 80) Oppflytting.
- 81) - ble flyttet opp.
- 82) Tartariet - her det tyrkiske rike.
- 83) Ditt navn og din makt vær velsignet i (alle) tider.
- 84) Rudiment - her: begynnelse.
- 85) Trolig penger som ble betalt for kiming ved begravelser med en bestemt klokke. (Jfr. NHL - stikkordet Tolvpreken).
- 86) - om Gud vil.
- 87) Han ville avslutte sine studier og ta sin avgangseksamen.
- 88) Han ble tatt med.
- 89) Han satte opp regnskap over sine faste og tilfeldige utgifter i det forløpne år.
- 90) - med alt hva de tre skjebnegudinnene C., L. og A. hadde forårsaket.
- 91) Marias renselsesdag.
- 92) Han mottok nattverden etter skriftemål.
- 93) Han ble meldt opp til embetseksamen.
- 94) Han tok teologisk embetseksamen med eksaminatorene dr. H.B. og prof. J.S., og han

fikk karakteren haud illaudabilis. Det var seks oppe til eksamen, hvorav tre bestod og tre strøk.

- 95) Onsdag etter pinse preket han ved avgangseksamen.
- 96) Offentlig eksamensvitnemål.
- 97) Pesten herjet i København 1710-11.
Ca. 21 000 døde.
- 98) Viken (nordre Båhuslen).
- 99) Mynt med kronemerke.
- 100) Testamente må her bety liktale.
- 101) 2. søndag i fasten.
- 102) Lørdag.
- 103) Bispinne Munch og Henrik Lachmann eide Gjerdrum kirke og hadde dermed patronatsrett (se NHL s. 251) og kallsrett, dvs. rett til å utpeke presten, men det måtte innhentes kongelig konfirmasjon.
- 104) - om arbeiderne i vingården.
- 105) Han ble kalt til å etterfølge ...
- 106) Søndag.
- 107) Skal vel egentlig være hebdomarius, en geistlig med plikter som gikk på omgang ukentlig.
- 108) - sa farvel til -.
- 109) Nye prester måtte gjennomgå en bispeeksaminasjon.
- 110) Han valgte teksten Apostlenes gjerninger 4-29.
- 111) 22. søndag etter trefoldighets søndag.
- 112) - i den hellige trefoldighets navn.
- 113) Thomas Rosing var sokneprest i Ullensaker og prost over Romerike.
- 114) 1. søndag etter påske.
- 115) Sara var datter av den forrige presten.

REGISTRE

Registrene omfatter prestens egne optegnelser og omfatter ikke den trykte teksten i hans kalender. Henvisningene gjelder vanligvis sidetall i den foreliggende trykte utgaven. Der hvor det er gjengitt et månedsnavn i registrene, viser dette til prestens håndskrevne notater på vedkommende side i kalenderen.

NAVNEREGISTER

- Abelsted, Peter, elev
71
- Acton, Jacob,
sokneprest 78
- Akademiet 68, 69, 70,
72, 73, 74
- Anders Jørgensen,
toller 67
- Arctander, Nils, prest i
Borge 25, 26, 46, 50
- Arctander, Paul Nilsen
75
- Arctander, Sara Povls-
datter 79
- Arthur, Cathrine Debora
37
- Arthur, Lovise 48, 50
- Arthur, N. 48
- Atropos 73
- Bamble fogderi 67
- Bartholin, Caspar,
dekanus 68
- Bartholin, Hans, dr.
73, 74
- Berentsen 56
- Bjørnstad, Johannes 51
- Blaker sund 23
- Blomhof, Christian,
elev 71
- Borge 26
- Brejer, madam 44
- Bremen stift 25
- Brevik 67
- Brustad i Nes 38
- Bø i Telemark 78
- Baar, Andreas 78
- Carstensen, Hans 75
- Christense, amme,
1639-1735 41
- Christiansen, Anders,
skoleholder 51
- Clotho 73
- Colbjørnsen, Peder,
magister 39

Colstrup, Jonas, sokne-
 prest i Nes 1720-1733
 35, 38
 Colstrup, Paul Nilsen,
 elev 26
 Danmark 25, 49
 Deichman, Bartholomæus,
 biskop 1713-1730
 26, 32, 77, 78, 79
 Dorph, Niels,
 biskop 1738-1758
 43, 49, 55
 Eidsvoll 42
 Eikeberg 17, 19
 Eiker 10
 Eilertz, prest 44
 Elieson, Elias 39
 Elieson, Iver 39
 Essendrup, Søren, elev
 71
 Falster 10
 Fjellet 14, 19, 22
 Fossum 17
 Fossum, Tor Guldbransen,
 bonde 29
 Franch, Nicholai 53
 Fredrik 4, konge
 24, 35
 Fredrik 5, konge
 49, 53
 Fredriksborg slott 53
 Fredrikshald 43
 Fredrikshald festning
 23
 Fyn 35
 Gamborg, Michael, fogd
 52
 Gamlebyen 26, 72, 74,
 77, 79
 Gisti 17, 19
 Gjerdrum 9, 37, 43, 78
 Gjerdrum hovedkirke
 36, 75, 79
 Gjerdrum kall, 61, 62
 Gjerdrum kirke 29, 45
 Gjerdrum prestegard
 26, 47, 50, 52
 Gjerdrum prestegjeld
 47, 56, 76, 79
 Gjerdrum sokn 27
 Gjeri 16, 18
 Gjermeningen 50
 Hakadal 23
 Hakadal kirke 37
 Ham, Hans von 69
 Hanna 48
 Hasle, Schejby og Lis-
 berg menigheter 68
 Hellen 17
 Helsingborg 67, 72
 Heni anneks 30
 Heni kirke 26, 39
 Heni menighet 30
 Heni prekestol 30
 Heni sokn 27
 Henrichsen, Christen
 67
 Hersleb, Peder,
 biskop 1730-1737
 37, 41, 43
 Hess, Hans Carsten,
 elev 75
 Hessen Cassel, von,
 svensk prins 23
 Hestehagen, havn 33
 Hjort, Anne Mallene
 10, 28, 44, 45
 Hjort, Grethe 30, 34

Hjort, Hans Andreas,
 sokneprest 9, 78
 Hjort, Margrethe Sophie
 (Grethe) 24
 Hjort, Sara 44, 50
 Hjort, Sophia, Hans-
 datter 1656-1735
 41, 67
 Hjortehøy, et jorde
 30
 Hjorteland, et jorde
 27
 Hjortelund, et jorde
 33
 Hjorten, en hingst 40
 Hoff, prost 36
 Holm, Nicholai, elev
 71
 Holm, Peder, magister
 77
 Holsten 25, 76
 Juliana Maria,
 dronning 53
 Juul, Hans 72
 Jylland 68, 70
 Jørgensen, Jørgen,
 fogd 67
 Kalundborg 69
 Kamp, Sophia 75
 Karl 12, svensk konge
 23
 Kjørstad 16
 Klosteret 70
 Kokstad 19
 Kommunitetet 70
 Kristian 6, konge
 36, 38
 Kristian, kronprins
 24
 Kristiania 15, 23, 33,
 38, 42, 44, 67, 70,
 72, 73, 75, 77
 Kristiania kirkekor
 36, 77
 Kristiania menighet
 75
 Kristiania skole 70
 Kristiania skole 71
 Kristiansand 75
 Krogh, Christian,
 oberstlttn. 53
 Kroppenga 17, 34
 Kulsrud 19
 København 32, 33, 40,
 68, 69, 70, 71, 72,
 73, 74
 Lachesis 73
 Lachmann, Henrik 75
 Lange, Ole 74
 Lange, Peder, prost
 74
 Larkollen 70
 Larsen, Lars, kommissær
 67
 Larvik 73, 74
 Leirenga 16, 18, 34
 Leuch, Peder 24
 Lodberg, Jacob, dom-
 prost 73
 Loka kilde i Sverige
 30, 31
 Lovise, dronning 52
 Løvendal, U.F.W.,
 baron, komm. general
 i Norge 72, 74, 75
 Marstrand by og
 festning 25
 Masius, H.G., dr. 70

- Mogensen, Bent, prest
i Eidsvoll 1713-1735
42
- Moskva 71
- Moss 9, 67, 68
- Moss og Kråkstad toll-
sted 67
- Munch, Anna, bispinne
75
- Muus, Envold, elev 71
- Muus, Peter, kapellan
56
- Mygind, Bertel, sokne-
prest 68
- Müller, Anthoni 24
- Müller, Peder Johan,
kapellan 47, 55
- Møllenhoug, Peter,
elev 71
- Møller, major 42
- Møller, Sara Maria 42
- Nannestad, 49
- Nes på Romerike 23, 32
- Nilsøn, Jacob, elev 71
- Nitteberg 53
- Norderhov 10, 47, 50,
55
- Nordjordet, et jorde
30
- Nyber-strømmen 71
- Nyrop, bispinne 55
- Nyrop, Christoffer,
prest 10, 48, 53
- Nyrop, Elisabeth
Kristine 50
- Nyrop, Hans Andreas
49, 53
- Nyrop, Margrethe Sophie
54
- Nyrop, Peder Jespersen,
prest i Norderhov
10, 47
- Nyrop, Sara 52
- Orning, jomfru, lærer i
språk, søm og rissing
42
- Oslo Hospitals Kirke
78
- Polen 71
- Poltava 71
- Pontilius, sv. ekspert
på salpeterproduksjon
49
- Prestegarden 9, 13,
14, 27, 29, 32, 33,
34, 51, 54
- Rasch, Jacob, magister,
rektor 70
- Raunsdorf 28, 70, 76
- Reitzer, Christian,
prof. 74
- Rist, Jonas 28
- Romerike, Øvre 26
- Rosenkrøydts, Hans
Hansen, landkommissær
67
- Rosing, Thomas, prost
79
- Rustad 17, 19
- Ruud, Søren, bonde
28, 29
- Rygge 67
- Røring, Edvard, soren-
skriver 12, 28
- Røring, Hermanna
Catharina 12
- Samsø 69
- Schade, Christen, elev
75

Schade, justitsråd 75
 Sechman, Jørgen, toller
 67
 Sjølland 10
 Skei 17, 19
 Skjoldensholm 69
 Skåne 72
 Smedstad 16, 18
 Solum 78
 Stavern 73
 Steenbuch, Joh., prof.
 74
 Stralsund 25
 Strömstad 25
 Stub, Cathrine 39
 Sundet, Øresund 25
 Svensrud 13, 14, 16,
 18, 19, 26, 52, 54,
 jan.
 Sverige 23, 24, 25, 51
 Svinesund 25
 Sørbygda 17
 Sørensdatter, Alhed 67
 Tabert, Berthel, elev
 71
 Tartariet 71
 Thimothe, Marie, lærer
 i tysk og fransk 42
 Tonsberg, stiftamtman
 36
 Tordenskjold 25
 Torsnes prestegard 50
 Trinitatis kirke 74
 Trollnes 17, 19
 Trondheim 23
 Tveit 16
 Uddevalla 25
 Ullensaker 27, 39, 49
 Ullensaker prestegard
 38
 Valter, Anne 56
 Valter, Gunille 53
 Vang 16
 Vestby 17
 Vestbygda 19
 Vesterport 32
 Viborg stift 68
 Viken 25, 74
 Vinding, Peder, sokne-
 prest 68, 69
 Vogt, Peter, kirkeeier
 54
 Vor Frue Kirche i
 København 73
 Vorm, Olaus, dr.
 68, 69
 Wandal (Vandalinus,
 Vandell), Hans, prof.
 70, 72
 Østervelling, Helstrup
 og Greensten menig-
 heter 68
 Åmot 17, 19
 Århus 69
 Århus stift 68

SAKREGISTER

allmuens åbetsplikt 61
arbeidsmann 15
arbeidstid 16, nov.
armé, den svenske 71
arméen 25
askelauv 18
attestats 73
auksjon 26
avling 24, 29, 30, 32
bark 13
barn, sykt 30, 31
barnefødsel 23, 28
bespisning av fattige
31
biskop 37, 38, 41, 43
bispeeksaminasjon 77
bispens følge 32
bispens hustru 41
bispevisitas 32, 37,
41, 43, 44, 49, 55,
79
bjørkelauv 18
blandkorn 13, 14, 26,
58, 59
bordkledning 61
borgermester 67
brannaks 13
brennevin 15, 58
briller 44
brudeutstyr 47
bryllup 47
bryllupstale 27
brødhavre 58
brønnkur 31
bråtebruk 14, 15
bybrann 32, 71
bygg 13, 14, 59

byggèkostnader 61
bytur 30
cap(ut jejunii) 63
daglønn 15
dies confessionis jan.
dies conservationis
juni
dies honorificationis
juli
dies liberationis apr.
dies ordinationis nov.
dies Pauli 36, 37, 39,
51, jan. (se også
Pauli dag)
dies promotionis des.
Dom. 1 adventus 45
dominica 28
dominica esto mihi 56
dominica judica 29
dominica misericordia
56
dominica oculi 30
dominica quasi modo
geniti 79
dominica reminiscere
75
dominica sexagesima 51
dovning 17
dra korn på staur 17,
18, 19, 60
drag 13
dreng 13, 19, 22
drikkepenger 15
dronning 38
dyngselen 19
dyrtid 49
dødsfall 29, 34
dødsulykke 30
dåp 23, 28, 67
edsavleggelse 77

ekre juni
 eksamenskarakter 69,
 70, 74
 elev 71, 72
 emningsved 14
 eng 12, 14
 englesang 41
 Epiphanie 24
 erter 13, 14, 19, 59
 etterhøring av eldres
 levnet 36
 fadder 24, 28, 50, 67
 faddergave 67
 famulus 42, 44, 55
 faste 13
 fattigfolk 31
 fattigforsorg des.
 fattiglegder 45
 favneved 14
 fe 26, 27
 fegolvet 17
 feltprest 25
 festum ascens. Kristi
 45
 festum pentecoste 74
 fiende 28, 29
 fjellrug 19
 flyndre 57, 58
 fogd 52, 67
 forfølgelsesår 28
 foring 20, 21, 22, 60
 forlovelse 47, 79
 forsau 27
 forsyning av matvarer
 57, 58
 fred 25
 fredsvilkår 25
 frukttrær 32
 fullgard 27
 føll 20
 fårekjøtt 58
 gangklær 61
 gardmenn 16, 36
 gardsredskap 13
 garving 21
 gaver ved bispevisitas
 32, 42, 44, 49, 55
 geistlig frihet 51
 gjerding 14, 20
 gjestebud for menigheten
 47
 gjester 37
 gjødsling 13, 15, 20
 glassmester 61
 gravferdsutgifter 35
 gravlegging 35
 grynbygg 58
 hage 14
 hakke 13
 hakkelse 21
 halmstakk 36
 halvgard 27
 hamp 13, 14, 19
 harv 13
 harving 60
 havning 27
 havre 13, 14, 20, 21,
 22, 26, 27, 59
 hebdomarius 77
 helseforhold 43
 hest 20, 21, 22, 26, 60
 hestegolv 17
 hestehøy 17
 hestekur 20
 hestemøkk 12
 hestepris 26
 hester 17
 hestesykdom 20
 hingst 40
 hoppe 20
 hoppe, bedekking av 15
 huder 13, 21

humle 58
 hundedagene 16, 17
 husbesøk 36, 40, 79
 husbygging 15, 32, 61
 husdyrhold 26
 huslærer 68, 69
 husmenn 16, 36
 husreparasjon 14, 61
 hvete 13, 14, 19, 59
 hær, den danske 72
 høyavling 34
 hører 70, 77
 høsthavn 18
 høy 12
 høyavling 16, 17, 26,
 29, juli
 høying 60
 høyslede 13, 17
 høystakk 34, 36
 innfall i Viken 74
 innhøsting 19
 innsetting av husdyr 20
 jorde 14
 Judithe-dag 23
 kalesjevogn 31
 kallsbrev 76
 kapellan 56
 kappsæd 14
 karl 16, 17
 karve 16, 17, 61
 kirkegang 47
 kirkegods 26
 kirkeinnvielse 37
 kirkereparasjon 36
 kirkesalg 26
 kjone 12, 13
 klippfisk 57, 58
 klokker 51
 kolikk 38
 komet 46
 kommissær 67
 konfirmasjon 45
 konge 24, 25
 konge, den svenske
 51, 71
 kongebesøk 38, 49
 kongebryllup 53
 kongens stall 40
 kongesalving 36
 korn 12, 14, 17
 korn-tiende 62
 kornavling 29, 34, 59
 kornberging 17
 kornland 33
 kornlåve 19
 kornpris 24, 27, 43
 kornsalg 61
 kornskur 17, 18, 60
 kornstakk 54
 korntørking 18
 korsmesse apr.
 kost 13
 kosthold 15, 16, 17, 19
 krig 23, 24, 71
 krigsstyr 57
 krigstid 57, 62
 Kristiania skole 72
 kronår 29, 30, 32, 33,
 54
 krøtter 27
 kuer 15
 kullaks 13
 kuropphold 30, 31
 kusk 42, 44, 55
 kve 15
 kveg 20
 kveldsarbeid 13, 22
 kvinnfolk 16, 17
 kyndelsmess 29
 lader 12, 16
 lagrettemenn 52
 lakei 42, 44

laks 58
 landskyld 26
 larsok 18, aug.
 Laurentii dag 18
 Laurentii dies aug.
 Laurentii, gamle 15
 lauving 18
 lekksommer 14
 liktale 27, 35
 likvers 75
 lin 13, 14, 19
 lærerlønn 51
 lønning 42, 57
 låve 17, 34
 makrell 58
 maling 61
 malt 12, 58
 malting 60
 matrikkel, ny 26
 mavesyke 38
 mellommat 13
 mennesker, trettekjære,
 fortrædelige, onde etc.
 28
 merkedager 17, 32, 36,
 aug.
 mikkelsdag 19
 mikkelsdag, gamle 20
 mikkelsmess 16, 34
 morsarv 51
 moskovittene 25
 murmester 61
 murmesterarbeid 15
 myntforhold 42
 myntreduksjon 63
 møkk 13
 møkk-kjøring 22, 36, 60
 mål 18, 19
 måne 15
 månefaser 21, nov.
 nattverd 15, 73
 neper 14, 15
 nyrydding 27, 30, 33
 offer 78
 ofre til presten
 1713-1757 62-66
 opplæring 68
 opplæring i Prestegarden
 39, 42
 ordinasjon 25, 77, 78
 orelauv 18
 orlogsskip 73
 otta 22, nov.
 overhøring av ungdom
 36, 49, 79
 overlær 21
 patron 35, 75
 Pauli dag 32
 (se også dies Pauli)
 pest 74
 pike 19
 plog 13
 pløying 13, 20, 29,
 33, 36, 60
 post circumcisio 28
 preken 74, 75, 78
 prest 26, 32
 prestegard 57
 prestemål 18
 prestens datter 23, 27,
 28, 34, 42, 46, 47,
 48, 49, 52, 53, 54,
 55, 56
 prestens hustru 23, 27,
 28, 30
 priser 24, 27, 31
 prost 35, 36, 38
 prost, utnevning til 38
 prosteembete 45, 62
 prostevisitas 39
 prosti 32
 purificatio Mariæ 73

pålsmesse 32, 33, 36,
 37, 44, 45, 48, 52,
 53, 54, 55, 56, jan.
 pålsok jan.
 redskaps-stell 22
 regnskap 61, 62
 regnsommer 29
 reise 30, 31, 33, 37,
 47, 50, 55, 68, 69,
 70, 73, 74, 75, 79
 ringing av svin 14
 rive 13
 rosenobel 67
 rotløsuke juni
 rug 13, 14, 15, 16,
 19, 58, 59
 rugbråte 19
 rugstakk 19
 salpeter til krutt 49
 salt 58
 sankthansaften 24
 sankthansdag 31, 34,
 juni
 sauepris 27
 schoutbynacht 25
 sele 13
 seljelauv 18
 selvbiografi 67-80
 seter 15
 setertid 15
 sild 57, 58
 sjøfolk, norske 71
 skatt 57
 skinn 13, 21
 skjebnegudinne 73
 skokler 13
 skole 26, 51
 skoleholder 51
 skoleinntekter 72
 skolevesen 45
 skriver 12
 skuddår 28
 skurfolk 18
 skyldsetting 52
 slag 72
 slaktning 21
 slede 22
 slåttefolk 16
 slåttonn 16, 17
 småkrøtter 20
 snekker 61
 snøfall 30
 soldathold 51
 solformørkelse 38
 sorenskriver 28, 52
 spade 13, 22
 språkundervisning m.m.
 42
 stall 61
 stang (målestang) 18
 stiftamtman 36
 stil, gammel/ny 18, aug.
 studerkammer 35
 stuebygning 61
 stuehus 32
 sundtollen 25
 svenskene 23
 svin 14, 20
 svovel 20
 sykdom 43, 73
 såing 16, 60
 såkorn, behandling av
 13
 sålelær 21
 såtid 13
 takkefest 26
 taksigelsesfest 25
 talg 58
 teologisk embetseksamen
 70, 74
 testamente 75
 Tiburtius 13

tjenestefolk 57
tjære og svovel 20
toller 67
tolvklokken 72
torsk 57, 58
trede 15, 20
tresking 12, 17, 19,
20, 22, 60
tropper 24
troskapsed 35
tømmer 12, 13
tømmerhogst 22, nov.
tømmerkjøring 22
tømmermann 15, 61
tømmermester 15
tønne gull 25
tørkesommer 24, 27, 30
ugras 60, juni
undervisning 44, 74, 75
Urbani dag 53

urter til medisin juni
utgifter 44, 46, 57, 73
utsæd 14, 26, 27, 33
uvær 34
uår 24, 27, 45, 49
vedhogst nov.
vedkjøring 22
vedslede 13
velting 60
veronica (bot.) juni
victualier 19
vinterføre 19
værforhold 24, 26, 30,
32, 33, 34, 39, 49
våpenhuset 35
våpenstilstand 25
øl 14, 16, 17
åbot 61
åpenbart skriftemål 29
årelating 43